

ด่วนมาก

ที่ มท 0804/ว 26

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

24 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดตาก)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0503/ว 13 ลงวันที่ 21 มกราคม 2547

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งให้กระทรวงมหาดไทยทราบว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2547 อนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 7 (ฝ่ายกฎหมาย) โดยเห็นชอบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสำหรับเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะ และให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้ราชการส่วนท้องถิ่นทราบและถือปฏิบัติต่อไป ดังนี้

1. กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะไปยังส่วนราชการใด ให้ส่วนราชการนั้นเร่งพิจารณาเรื่องและรายงานผลการพิจารณาและผลการดำเนินการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบโดยด่วน โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี

2. กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะไปยังนายกรัฐมนตรี โดยไม่ระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบและนายกรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาตรวจสอบความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวว่าเป็นเรื่องอะไรเกี่ยวข้องกับส่วนราชการใด แล้วนำเสนอรองนายกรัฐมนตรีสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ซึ่งกำกับส่วนราชการนั้น เพื่อสั่งการให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการ และให้รายงานผลการพิจารณาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบต่อไป โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี

3. กรณีตามข้อ 2 หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถ้าหากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการหลายหน่วยงานและเป็นส่วนราชการที่อยู่ในกำกับของรองนายกรัฐมนตรีสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีหลายคนเห็นควรนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ส่วนราชการดังกล่าวพิจารณาดำเนินการ โดยให้ส่วนราชการนั้นส่วนราชการใดส่วนราชการหนึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมความเห็นเพื่อรายงานผลการพิจารณาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบต่อไป โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี

4. กรณีความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในเรื่องใดจะต้องกำหนดเป็นแนวปฏิบัติราชการโดยทั่วไปและส่วนราชการต่างๆ ต้องถือปฏิบัติตามให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีสั่ง

ลับ

ลับ

ความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี หากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยกับความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งเวียนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติและแจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบต่อไป

5. กรณีที่หน่วยราชการไม่อาจปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาให้ดำเนินการ ดังนี้

5.1 ให้รัฐมนตรีที่ควบคุมหรือกำกับดูแลหน่วยงานฯ เสนอรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลพิจารณาสั่งการ และให้รายงานผลการพิจารณาส่งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบ

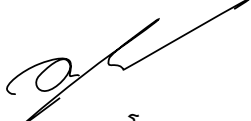
5.2 กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาส่งเรื่องให้นายกรัฐมนตรีหรือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเรื่องดังกล่าวเสนอรองนายกรัฐมนตรีสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ซึ่งกำกับส่วนราชการดังกล่าวเพื่อพิจารณาสั่งการและให้รายงานผลการพิจารณาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบ แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการหลายหน่วยงานและแต่ละหน่วยงานอยู่ในกำกับของรองนายกรัฐมนตรีต่างกัน ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการ และให้รายงานผลการพิจารณาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบต่อไป

อนึ่ง คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดูแลกำชับและระมัดระวังการบริหารจัดการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกันต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการของจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงให้ผู้ว่าราชการจังหวัดถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีและแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้โดยเคร่งครัดด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุชา โมกขะเวส)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

โทร. 0-2241-9034-5

โทรสาร 0-2241-9035

ลับ

ที่ นร 0503/ว 13

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300

21 มกราคม 2547

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ส่วนที่ 22/1865
ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2546 และเอกสารประกอบ

ด้วยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้เสนอเรื่อง ขอให้ระงับการถมดินลงในหนองน้ำ
มณีบรรพตโดยด่วน มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนด
อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไว้ในลักษณะที่แตกต่างไปจากการกำหนดอำนาจหน้าที่ของ
ศาลรัฐธรรมนูญ หรือสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งกำหนดให้ผลการดำเนินการมีผลผูกพันต่อ
คณะรัฐมนตรี แต่ในกรณีของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. 2542 ได้กำหนดเป็นอำนาจที่เกี่ยวข้องกับ
บุคคลและหน่วยงานของรัฐในการนำเสนอรายงานต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณาดำเนินการโดยไม่มี
บทลงโทษหรือมีลักษณะกำกับหน่วยงานให้ต้องกระทำหรือไม่กระทำ แต่เพื่อให้เกิดความร่วมมือกับองค์กร
ฝ่ายบริหาร และเนื่องจากยังไม่มีกำหนดขั้นตอนหรือแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะเช่นเดียวกับ
องค์กรอื่นๆ จึงเห็นควรกำหนดขั้นตอนการดำเนินการเรื่องของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไว้ดังนี้

1. กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะไปยังส่วนราชการใด
ให้ส่วนราชการนั้นเร่งพิจารณาเรื่องและรายงานผลการพิจารณาและผลการดำเนินการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของ
รัฐสภาทราบโดยด่วน โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี

2. กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะไปยังนายกรัฐมนตรี
โดยไม่ระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบและนายกรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณา
ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาตรวจสอบความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวว่าเป็นเรื่องอะไร
เกี่ยวข้องกับส่วนราชการใด แล้วนำเสนอรองนายกรัฐมนตรีสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีซึ่งกำกับ
ส่วนราชการนั้น เพื่อสั่งการให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการและให้รายงานผลการพิจารณา
ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบต่อไป โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี

3. กรณีตามข้อ 2 หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะมายัง
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถ้าหากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเห็นและ

ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการหลายหน่วยงาน และเป็นส่วนราชการที่อยู่ในกำกับของรองนายกรัฐมนตรีสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีหลายคน เห็นควรนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ส่วนราชการดังกล่าวพิจารณาดำเนินการ โดยให้ส่วนราชการเหล่านั้น ส่วนราชการใดส่วนราชการหนึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมความเห็นเพื่อรายงานผลการพิจารณาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบต่อไป **โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี**

4. กรณีความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในเรื่องใดจะต้องกำหนดเป็นแนวปฏิบัติราชการโดยทั่วไปและส่วนราชการต่างๆ ต้องถือปฏิบัติตาม ให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าว ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี หากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยกับความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแจ้งเวียนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติและแจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบต่อไป

5. กรณีที่หน่วยราชการไม่อาจปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เห็นควรดำเนินการดังนี้

5.1 ให้รัฐมนตรีที่ควบคุมหรือกำกับดูแลหน่วยงานฯ เสนอรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแลพิจารณาสั่งการ และให้รายงานผลการพิจารณาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบ

5.2 กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาส่งเรื่องให้นายกรัฐมนตรีหรือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเรื่องดังกล่าวเสนอรองนายกรัฐมนตรีสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ซึ่งกำกับส่วนราชการดังกล่าวเพื่อพิจารณาสั่งการและให้รายงานผลการพิจารณาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบ แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการหลายหน่วยงานและแต่ละหน่วยงานอยู่ในกำกับของรองนายกรัฐมนตรีต่างกันให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการและให้รายงานผลการพิจารณาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบต่อไป

ในคราวประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 7 (ฝ่ายกฎหมาย) เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2546 ได้พิจารณาแล้วมีประเด็นอภิปรายและมติ ดังนี้

ประเด็นอภิปราย

1. การพิจารณาเรื่องนี้ควรแยกพิจารณาออกเป็น 2 เรื่องกล่าวคือ

1.1 กรณีการขอให้ระงับการถมดินในหนองน้ำมณีบรรพตโดยด่วน ตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอ และ

1.2 กรณีที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอขั้นตอนการดำเนินการสำหรับเรื่องให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินการเรื่องดังกล่าวสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย

2. ผู้แทนเทศบาลเมืองตากชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า หนองน้ำมณีบรรพตมีเนื้อที่ 85 ไร่ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำและเป็นแหล่งน้ำสำคัญของท้องถิ่น นอกจากเป็นแหล่งน้ำแหล่งประมงของชุมชนแล้วยังเป็นพื้นที่รับน้ำสำหรับการป้องกันน้ำท่วมได้ แม้ว่าการถมแหล่งน้ำดังกล่าวจะทำให้การใช้ประโยชน์จากการรับน้ำลดลงและส่งผลกระทบต่อบางกักตาม แต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหนองน้ำดังกล่าว เนื่องจากสภาพตลิ่งและถนน

ถูกกีดเซาะจนพังจากแนวเขตเดิมมาก ศาลาพักผ่อนทรุดโทรม สวนหย่อมทรุดโทรมและไม่มีแสงสว่าง เป็นต้น เทศบาลจึงต้องดำเนินการโดยเสริมตลิ่ง ถมดิน ปลูกหญ้า ทำตลิ่งแบบหินทิ้ง สร้างพื้นที่จอดรถ ทางเดิน ให้ประชาชนได้ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ การถมดินลงในหนองน้ำมณีบรรพตนั้น ใช้พื้นที่ถมดินเพียงบางส่วนประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยผู้รับจ้างในการถมดินได้ทำการถมดินแล้วเสร็จก่อนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะได้เดินทางไปตรวจสอบพื้นที่ (16 พฤษภาคม 2546) ซึ่งมีประชาชนทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยกับที่ไม่เห็นด้วย อย่างไรก็ตาม ภายหลังเทศบาลได้พิจารณาดำเนินการตามความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา โดยการขุดลอกหนองน้ำเพื่อรองรับน้ำเพิ่มเติมแล้ว

3. อำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาที่จะเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีโดยตรงนั้นไม่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย ทั้งนี้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทำงานในลักษณะของการตรวจสอบ (watch dog) กล่าวคือให้แจ้งเรื่องต่อหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นทราบหรือพิจารณาดำเนินการ หากหน่วยงานเหล่านั้นไม่ปฏิบัติในเวลาอันสมควร ก็ให้แจ้งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ควบคุมกำกับดูแลหรือรัฐสภา ซึ่งการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารมาก เนื่องจากการช่วยฝ่ายบริหารในการตรวจสอบส่วนราชการต่างๆ ซึ่งเรื่องนี้เป็นตัวอย่างที่ดีที่ทางผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาพบความบกพร่อง และนำมาปรึกษากับรัฐบาลเสียก่อน ซึ่งจะเป็นไปตามมาตรา 30 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. 2542 ทางรัฐบาลก็จะรับไปดำเนินการให้ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

4. เนื่องจากยังไม่มีข้อกำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะในขณะที่การปฏิบัติเกี่ยวกับองค์กรอื่นๆ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครองได้มีการกำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติไว้แล้ว จึงเห็นควรที่จะกำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้ต่อไป แต่เรื่องของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไปตรวจสอบมีเป็นจำนวนมาก ถ้าจะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีทุกเรื่องจะเป็นภาระกับคณะรัฐมนตรีมาก ดังนั้น เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาส่งมาและสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีควรจะเป็นเรื่องที่เป็นงานราชการทั่วไปหรือจะมีผลเป็นแนวที่หน่วยงานต้องถือปฏิบัติ เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาสามารถแจ้งข้อเสนอแนะไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ก็ให้ส่งไปได้ หรือจะส่งมาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแทนก็ได้ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้แจ้งข้อเสนอแนะไปยังส่วนราชการแล้วแต่ไม่มีรายงานความคืบหน้าจากส่วนราชการนั้นตอบกลับมาควรให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาส่งเรื่องดังกล่าวมาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้นำเรื่องดังกล่าวกราบเรียนนายกรัฐมนตรีต่อไป กรณีข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในเรื่องใดจะต้องกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติราชการโดยทั่วไป และส่วนราชการต่างๆ ต้องถือปฏิบัติตามให้ส่งมาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ดังนั้น แนวทางที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอเห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว

มติคณะกรรมการกลั่นกรองฯ

1. เห็นควรให้นำเรื่องนี้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและมอบให้กระทรวงมหาดไทยและรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีให้กำกับการปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาคในพื้นที่จังหวัดตากรับไปดำเนินการ โดยให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดูแลกำกับและระมัดระวังการบริหารจัดการ

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกันต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

2. เห็นควรเห็นชอบแนวทางปฏิบัติตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอและแจ้งเวียนให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้ราชการส่วนท้องถิ่นทราบและถือปฏิบัติต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2547 อนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 7 (ฝ่ายกฎหมาย)

จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดแจ้งให้จังหวัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรศักดิ์ อวรรณโณ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

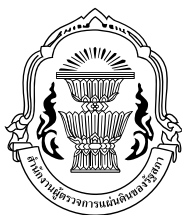
สำนักนิติธรรม

โทร. 0 2280 9000 ต่อ 308-9

โทรสาร 0 2280 9058

ด่วนที่สุด

ที่ ผร 22/1865

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
1193 อาคารเอ็กซิม ชั้น 20 ถนนพหลโยธิน
สามเสนใน พญาไท กทม. 10400

26 พฤษภาคม 2546

เรื่อง ขอให้ระงับการถมดินลงในหนองน้ำมณีบรรพตโดยด่วน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. สำเนาหนังสือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ด่วนที่สุด ที่ ผร 22/1733 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2546
 2. สำเนาหนังสือร้องเรียนของนายอุดร ตันติสุนทร สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดตาก ประธานกรรมการการปกครอง วุฒิสภา และนายจุล ชัยกิจ รองประธานชมรมรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชนจังหวัดตาก
 3. สำเนาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดตาก “ชาวตาก” ฉบับประจำวันที่ 2 พฤษภาคม 2546 และ 16 พฤษภาคม 2546

ด้วย นายอุดร ตันติสุนทร สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดตาก ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ขอให้พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริง กรณี ชมรมรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชนจังหวัดตาก ได้รับคำร้องเรียนจากประชาชนจังหวัดตาก และชาวจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดตาก ที่แสดงความไม่เห็นด้วย และคัดค้านการทำลายสิ่งแวดล้อม กรณีเทศบาลเมืองตาก ได้ทำการถมดินลงไปหนองน้ำมณีบรรพต ตั้งอยู่ริมถนนพหลโยธิน ตำบลหนองหลวง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ซึ่งเป็นหนองน้ำสาธารณะและเป็นที่พักผ่อนของชาวเมืองตาก โดยการถมหนองดังกล่าวได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินปี พ.ศ. 2546 หมดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจำนวนเงินทั้งสิ้น 52,200,000 บาท โดยผู้ร้องเรียนขอให้มีการระงับการถมดินลงในหนองน้ำมณีบรรพตโดยด่วน เนื่องจากการถมหนองฯ นี้ ทำให้พื้นที่ในการกักเก็บน้ำลดน้อยลง เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม ทำลายแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่อยู่ใจกลางเมืองตาก ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาพร้อมด้วยคณะจึงได้ไปตรวจพื้นที่ตามคำร้องเรียนเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2546 พบว่ามีการถมหนองน้ำมณีบรรพตจริงตามคำร้องเรียน และจากข้อมูลทางด้านงบประมาณ พบว่าการถมหนองฯ ดังกล่าว ได้ขออนุมัติเงินงบประมาณประจำปี 2546 หมดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เพื่อก่อสร้างสวนสาธารณะมณีบรรพต ซึ่งจากรายละเอียดรายการในคำขออนุมัติเงินประจำปีนี้มีการขออนุมัติเงินเพื่อขอปรับพื้นที่ ถมดิน ปลูกหญ้าพร้อมไม้ยืนต้น รวมพื้นที่ประมาณ 24,178 ตารางเมตร มิได้มีการขอและได้รับอนุมัติให้ถมหนองฯ แต่ประการใด ดังนั้นจึงมีความเห็นว่าการถมดินลงในหนองฯ ดังกล่าวนอกจากจะไม่ตรงตามคำขอ และการอนุมัติเงินประจำปีแล้ว น่าจะทำให้เกิดผลกระทบและความเดือดร้อนแก่ประชาชนเนื่องจากพื้นที่รับน้ำในลักษณะแก้มลิงตามที่มีอยู่เดิม นั้น เมื่อมีการถมหนองฯ แล้วจะทำให้ศักยภาพและพื้นที่

รับน้ำเมื่อเวลาน้ำหลากจะมีน้อยลงกว่าเดิมมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหา น้ำหลากและน้ำท่วม จากปัจจุบันที่มีปัญหาน้ำหลากและน้ำท่วมอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังทำให้ปริมาณน้ำที่สามารถจะนำไปใช้ในกรณี เกิดภัยแล้งลดลง อีกทั้งทำให้แหล่งน้ำเพื่อพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนมีขนาดเล็กลงไปอีกมาก ซึ่งที่ถูกต้องแล้ว ไม่ควรจะมีการถมหนองฯ แต่ควรจะมีการขุดลอกคลองหนองฯ ให้ลึกเพื่อเก็บน้ำได้มาก อันจะเป็นประโยชน์ต่อ ประชาชนมากกว่า

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจึงเห็นว่าควรหยุดยั้งการถมดินลงหนองฯ โดยด่วนและปรับ หนองน้ำดังกล่าวให้กลับคืนสู่สภาพเดิมก่อนถมดินลงไป ส่วนการปรับปรุงหนองฯ และบริเวณโดยรอบเพื่อให้ สามารถเก็บน้ำได้มากขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ในการระบายน้ำ ป้องกันน้ำท่วม และเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ของประชาชน รวมทั้งเมื่อเกิดภัยแล้งจะได้แก้ปัญหาภัยแล้งได้ดียิ่งขึ้นนั้น เห็นควรที่จังหวัดและเทศบาลเมือง ตากจะได้ดำเนินการพิจารณาขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณที่ได้รับตามระเบียบของราชการต่อไป

เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการร้องเรียนในลักษณะเช่นนี้อีกในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้าใจอันดีระหว่างภาครัฐและประชาชน ประกอบกับเพื่อให้การดำเนินการ โครงการให้โปร่งใส เป็นธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุด ตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทาง การปฏิรูประบบราชการ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา จึงเห็นว่า

1. น่าจะยึดถือเป็นหลักการที่สำคัญว่า ไม่ควรมีโครงการถมหนองน้ำหรือแหล่งน้ำต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นกัมลึงเพื่อรับน้ำ ป้องกันมิให้เกิดปัญหาน้ำท่วม ป้องกันปัญหาภัยแล้ง และเพื่อเป็นแหล่งพักผ่อน หย่อนใจของประชาชน รวมทั้งรักษาสีน้ำจืดลุ่มที่ดีไว้

2. ในการจัดทำแผนพัฒนาและแผนงบประมาณล่วงหน้า (Multi-year Budget Plan) ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้เป็นรูปธรรมและชัดเจนยิ่งขึ้นโดยให้ครอบคลุมทั้งรายได้ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและเงินงบประมาณจากแหล่งต่างๆ ที่จะได้รับจากรัฐบาล และเมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุง แผนพัฒนาแผนงบประมาณ หรือแผนประจำปี ควรให้สภาท้องถิ่นได้เห็นชอบ และมีการเผยแพร่ให้ประชาชน มีโอกาสพิจารณาและแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางด้วย

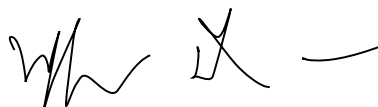
โครงการที่จะต้องใช้งบประมาณมาก ไม่ว่าจะเป็นโครงการก่อสร้างหรือโครงการอื่นๆ ควรจะพิจารณา ทั้งด้านค่าใช้จ่ายและประโยชน์ที่จะได้รับ และกำหนดลำดับความสำคัญของโครงการและแผนงบประมาณที่จะ ใช้จ่าย มีการแสดงความจำเป็นและผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชนไว้ และควรจะมีการเผยแพร่ให้ ประชาชนมีโอกาสดูพิจารณาและแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางในความจำเป็นและเป็นประโยชน์ด้วย

3. ผู้ว่าราชการจังหวัดควรมีบทบาทและให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นในการดูแลและกลั่นกรองงานหรือ โครงการที่จะขอเงินอุดหนุนจากรัฐ โดยคำนึงถึง ความโปร่งใส ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับและโดยเฉพาะ

อย่างยิ่ง ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชน และหากได้รับคำร้องเรียนจากประชาชนควรจะรีบพิจารณา
ดำเนินการโดยเร็วด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายพูลทรัพย์ ปิยะอนันต์)
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ฝ่ายตรวจสอบเรื่องร้องเรียน

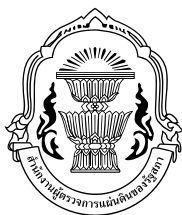
โทร. 0 2299 0493, 1676 ต่อ 493

โทรสาร 0 2299 0486, 1676 ต่อ 493

www.ombudsman.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ ผร 22/1733

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
1193 อาคารเอ็กซิม ชั้น 20 ถนนพหลโยธิน
สามเสนใน พญาไท กทม. 10400

19 พฤษภาคม 2546

เรื่อง ขอให้ระงับการถมดินลงในหนองน้ำมณีบรรพตโดยด่วน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือร้องเรียนของนายอุตร ตันติสุนทร สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดตาก ประธาน
กรรมการการปกครอง วุฒิสภา และ นายจุล ชัยกิจ รองประธานชมรมรัฐธรรมนูญเพื่อ
ประชาชนจังหวัดตาก

ด้วย นายอุตร ตันติสุนทร สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดตาก ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการ
แผ่นดินของรัฐสภา ขอให้พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริง กรณี ชมรมรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชนจังหวัดตาก
ได้รับคำร้องเรียนจากประชาชนจังหวัดตาก และข่าวจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดตาก ที่แสดงความไม่เห็นด้วย
และคัดค้านการทำลายสิ่งแวดล้อม กรณีเทศบาลเมืองตาก ได้ทำการถมดินลงไปหนองมณีบรรพต ตั้งอยู่
ริมถนนพหลโยธิน ตำบลหนองหลวง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ซึ่งเป็นหนองน้ำสาธารณะและเป็นที่พักผ่อน
ของชาวเมืองตาก โดยการถมหนองดังกล่าวได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินปี พ.ศ. 2546 หมดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ
จำนวนเงินทั้งสิ้น 52,200,000 บาท โดยผู้ร้องเรียนขอให้มีการระงับการถมดินลงในหนองน้ำมณีบรรพตโดยด่วน
เนื่องจากการถมหนองน้ำนี้ ทำให้พื้นที่ในการกักเก็บน้ำลดน้อยลง เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม ทำลายแหล่ง
น้ำขนาดใหญ่ที่อยู่ใจกลางเมืองตาก ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

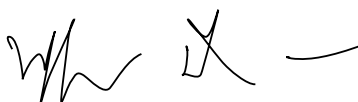
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาพร้อมด้วยคณะจึงได้ไปตรวจพื้นที่ตามคำร้องเรียนเมื่อวันที่
16 พฤษภาคม 2546 พบว่ามีการถมหนองมณีบรรพตจริงตามคำร้องเรียน และจากข้อมูลทางด้านงบประมาณ
พบว่าการถมหนองฯ ดังกล่าว ได้ขออนุมัติเงินงบประมาณประจำปี 2546 หมดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เพื่อ
ก่อสร้างสวนสาธารณะมณีบรรพต ซึ่งจากรายละเอียดรายการในคำขออนุมัติเงินประจำงวดนี้มีการขออนุมัติเงิน
เพื่อขอปรับพื้นที่ ถมดิน ปลูกหญ้าพร้อมไม้ยืนต้น รวมพื้นที่ประมาณ 24,178 ตารางเมตร มิได้มีการขอและ
ได้รับอนุมัติให้ถมหนองฯ แต่ประการใด ดังนั้นจึงมีความเห็นว่าการถมดินลงในหนองฯ ดังกล่าวนอกจากจะไม่ตรง
ตามคำขอ และการอนุมัติเงินประจำงวดแล้ว น่าจะทำให้เกิดผลกระทบและความเดือดร้อนแก่ประชาชน
เนื่องจากพื้นที่รับน้ำในลักษณะแก้มลิงตามที่มีอยู่เดิม นั้น เมื่อมีการถมหนองฯ แล้วจะทำให้ศักยภาพและพื้นที่
รับน้ำเมื่อเวลาน้ำหลากจะมีน้อยลงกว่าเดิมมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหา น้ำหลากและน้ำท่วม จาก
ปัจจุบันที่มีปัญหาน้ำหลากและน้ำท่วมอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังทำให้ปริมาณน้ำที่สามารถจะนำไปใช้ในกรณีเกิด
ภัยแล้งลดลง อีกทั้งทำให้แหล่งน้ำเพื่อพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนมีขนาดเล็กลงไปอีกมาก ซึ่งที่ถูกต้องแล้ว

ไม่ควรจะมีการถมหนองฯ แต่ควรจะมีการขุดลอกคลองหนองฯ ให้ลึกเพื่อเก็บน้ำได้มาก อันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากกว่า

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจึงเห็นว่าควรจะได้มีการหยุดยั้งการถมดินลงหนองฯ โดยด่วนและปรับหนองน้ำดังกล่าวให้กลับคืนสู่สภาพเดิมก่อนการถมดินลงไป ส่วนการปรับปรุงหนองฯ และบริเวณโดยรอบเพื่อให้สามารถเก็บน้ำได้มากขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ในการระบายน้ำ ป้องกันน้ำท่วม และเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน รวมทั้งเมื่อเกิดภัยแล้งจะได้แก้ปัญหาภัยแล้งได้ดียิ่งขึ้นนั้น เห็นควรที่จังหวัดและเทศบาลเมืองตากจะได้ดำเนินการพิจารณาขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณที่ได้รับตามระเบียบของราชการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยด่วนด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายพลทรัพย์ ปิยะอนันต์)

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ฝ่ายตรวจสอบเรื่องร้องเรียน

โทร. 0 2299 0493, 1676 ต่อ 493

โทรสาร 0 2299 0486, 1676 ต่อ 493

www.ombudsman.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ มท 0804.3/5986

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

20 พฤษภาคม 2547

เรื่อง ชี้แจงข้อเท็จจริงและส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา

กราบเรียน ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

- อ้างถึง 1. หนังสือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ด่วนที่สุด ที่ ผร 34/1718 ลงวันที่ 4 มีนาคม 2547
2. หนังสือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ด่วนที่สุด ที่ ผร 34/2702 ลงวันที่ 22 เมษายน 2547

ตามที่ได้แจ้งให้กระทรวงมหาดไทยชี้แจงข้อเท็จจริงและส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของนายสุทัศน์ แก้วกล้า ราษฎร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองตาด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ กรณีไม่สามารถรับสมัครเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา 58/1 (1) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้งโดยผู้ร้องเรียนเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา 58/1 (1) ดังกล่าว ไม่ชอบด้วยมาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 285 วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และขัดแย้งกับมาตรา 44 (2) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 นั้น

กระทรวงมหาดไทยขอเรียนชี้แจงเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวว่า

1. การที่กฎหมายกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ก็เพื่อที่จะคัดสรรผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลมีภารกิจและอำนาจหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการทั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดอำนาจหน้าที่และภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายข้างต้นนับวันจะเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจจากภาครัฐไปให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อปริมาณงานในหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น ทำให้ผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่สูงขึ้นเพื่อที่จะพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ที่มีสิทธิเข้ามารับหน้าที่ดังกล่าวจึงต้องมีความพร้อมทั้งในด้านวัยวุฒิและคุณวุฒิ

ดังนั้น การกำหนดคุณสมบัติในเรื่องอายุ หรือวุฒิการศึกษาของผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น

2. สำหรับกรณีที่นายสุทัศน์ แก้วกล้า เห็นว่าบทบัญญัติมาตรา 58/1 (1) ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 29 และมาตรา 30 และขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 นั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 285 วรรคเจ็ด บัญญัติว่า “คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวกำหนดขึ้นก็โดยความประสงค์ที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นให้เหมาะสมกับการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ตามเจตนารมณ์ของหมวด 9 ของรัฐธรรมนูญ ในเรื่ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น การกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงสามารถกำหนดได้

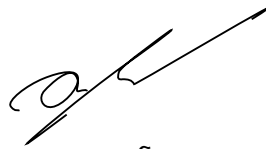
สำหรับการกำหนดในเรื่องอายุของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดว่า ผู้สมัครต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง ตามมาตรา 58/1 (1) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 นั้น กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา 58/1 (1) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปแก่ผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งทั่วประเทศไม่เป็นการจำกัดที่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ หรือใช้บังคับแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง ดังนั้น บทบัญญัติตามมาตรา 58/1 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จึงไม่มีลักษณะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 29 และมาตรา 30

2.2 กรณีข้อกำหนดในเรื่องอายุของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดว่า ผู้สมัครต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้งตามมาตรา 58/1 (1) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ขัดหรือแย้งกับมาตรา 44 (2) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดว่า ผู้สมัครต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง ขัดหรือแย้งกันหรือไม่ นั้น เห็นว่า บทบัญญัติในเรื่องคุณสมบัติของผู้สมัครตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 เป็นบทบัญญัติทั่วไปอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการกำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แต่เมื่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีวัตถุประสงค์เป็นพิเศษเพื่อให้ได้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ความสามารถ และความรับผิดชอบในการบริหารอีกระดับหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งคุณสมบัติประการหนึ่งได้แก่ อายุของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว จึงได้กำหนดไว้ตามมาตรา 58/1 (1) เป็นการเฉพาะว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ใน

วันเลือกตั้ง จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น บทบัญญัติของมาตรา 58/1 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 จึงไม่ขัดหรือแย้งกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายอนุชา โมกขะเวส)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

โทร. 0-2241-9034

โทรสาร 0-2241-9035

ด่วนมาก

ที่ มท 0808.2/ว 2808

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

20 สิงหาคม 2547

เรื่อง การป้องกันการทุจริตและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- อ้างถึง 1. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0804/ว 1845 ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2546
2. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0804/ว 1383 ลงวันที่ 22 เมษายน 2547

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ตัวอย่างแผ่นป้ายรายละเอียดเกี่ยวกับงานก่อสร้าง
2. หลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเพื่อเอาชนะปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน โดยกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้จัดทำโครงการ “ท้องถิ่นไทยใสสะอาด” ขึ้น เพื่อกำหนดแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอันเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติดมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ นั้น

เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการก่อสร้างโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในมีความเจริญก้าวหน้า และโดยที่โครงการส่วนใหญ่มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยรวม แต่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง ทำให้เกิดการร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่เสมอๆ และกระทรวงมหาดไทยได้วางแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตและการสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาตามลำดับแล้ว ดังนั้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น กระทรวงมหาดไทยจึงเน้นย้ำแนวทางการปฏิบัติที่ได้สั่งการไปแล้วและกำหนดแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

1. การป้องกันการทุจริต

1.1 การป้องกันการสมยอมราคาในการประกวดราคาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0804/ว 1845 ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2546 โดยเคร่งครัด ซึ่งได้กำหนดมาตรการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกวดขันดูแลการประกวดราคาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย

1.1.1 มาตรการกำกับดูแลการประกวดราคา ได้แก่ การเผยแพร่ประกาศประกวดราคา และการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารประกวดราคาก่อนวันรับซองประกวดราคา

1.1.2 มาตรการลงโทษผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสมยอมราคา ได้แก่ การให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการกับผู้เข้าข่ายความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542

1.1.3 มาตรการป้องกันการใช้อิทธิพลขัดขวาง ช่มชู้ หรือประทุษร้ายในการยื่นซองประกวดราคา ได้แก่ การใช้สถานที่กลางจังหวัดและอำเภอเป็นสถานที่รับและเปิดซองประกวดราคาอย่างเคร่งครัด

1.1.4 มาตรการด้านการติดตามประเมินผล ได้แก่ การให้จังหวัดรายงานสรุปผลการดำเนินการประกวดราคาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

1.2 การดำเนินการและแก้ไขปัญหาคกรทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0804/ว 1383 ลงวันที่ 22 เมษายน 2547 โดยเคร่งครัด ซึ่งได้กำหนดมาตรการต่างๆ ที่จำเป็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคกรทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามโครงการ “ท้องถิ่นไทยใสสะอาด” ประกอบด้วย

1.2.1 มาตรการป้องกัน

- จัดทำโครงการณรงค์ปลูกจิตสำนึกและค่านิยมในการปฏิบัติราชการของผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงาน / ข้าราชการส่วนท้องถิ่น
- มาตรการด้านงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายเงิน

1.2.2 มาตรการด้านการปราบปรามและการลงโทษ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการลงโทษทางวินัยแก่พนักงาน / ข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่กระทำการทุจริตให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.2.3 มาตรการด้านการติดตาม ตรวจสอบ และการวิจัยประเมินผล ได้แก่ การกำหนดให้จัดระบบการติดตามงาน การตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชี ตลอดจนนิเทศงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งละ 2 ครั้ง ต่อปี

1.2.4 มาตรการด้านการณรงค์ประชาสัมพันธ์โครงการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โครงการตามสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นและสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน ประชาคมทุกระดับ ร่วมกันคิด ร่วมตรวจสอบ ติดตามการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกชั้นตอน

2. ในด้านการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติในข้อ 1 พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังกำหนดราคากลางในการก่อสร้างสูงกว่าความเป็นจริงตามหลักเกณฑ์การกำหนดราคากลาง และในระหว่างการก่อสร้างโครงการต่างๆ ประชาชนยังไม่ได้รับทราบข้อมูลรายละเอียดการก่อสร้าง ทำให้โครงการต่างๆ ขาดการตรวจสอบจากประชาชนที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการและมีปัญหา ร้องเรียนเกี่ยวกับการก่อสร้างอยู่เสมอ ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยจึงขอชักชวนแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมดังนี้

2.1 การกำหนดราคากลาง

ก่อนการดำเนินการสอบราคา ประกวดราคา ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แนะนำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดราคากลางงานก่อสร้างให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การคำนวณ

ราคากลางงานก่อสร้างที่ส่งมาพร้อมนี้ เพื่อให้ราคากลางสอดคล้องกับค่างานก่อสร้างที่จะดำเนินการจริง หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ด้านช่างและการกำหนดราคากลางเพียงพอ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอแล้วแต่กรณี เข้าไปให้ความช่วยเหลือ โดยอาจให้บุคลากรของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการสนับสนุน แนะนำการกำหนดราคากลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 การประชาสัมพันธ์โครงการ

หลังจากดำเนินการสอบราคา ประเมินราคาแล้ว ก่อนเริ่มดำเนินการตามโครงการก่อสร้างให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีงานก่อสร้างซึ่งมีค่างานตั้งแต่ 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) ขึ้นไป ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการก่อสร้างให้ชุมชนหรือประชาคมในหมู่บ้าน ตำบล ทราบ โดยอาจจัดประชุมชี้แจง เผยแพร่ข้อมูลทางเอกสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศเสียงตามสาย หรือประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว เป็นต้น และจัดให้ทำหลักฐานการประชาสัมพันธ์ไว้ทุกครั้งเพื่อการติดตามประเมินผล

2.3 การติดแผ่นป้ายแสดงรายละเอียดงานก่อสร้าง

2.3.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดตั้งแผ่นป้าย (ตามตัวอย่างแนบท้าย) โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับงานก่อสร้างไว้ ณ บริเวณสถานที่ก่อสร้าง ให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจนและให้กำหนดเป็นเงื่อนไขในสัญญาจ้าง ให้ผู้รับจ้างเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำและติดตั้งแผ่นป้ายดังกล่าวภายใน 7 วัน นับตั้งแต่วันลงนามในสัญญาจ้าง โดยเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตรวจสอบติดตามผลให้ผู้รับจ้างปฏิบัติให้เป็นไปตามสัญญา และกำหนดความรับผิดชอบกรณีไม่ปฏิบัติตามสัญญา โดยผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอต้องกำกับดูแลให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดด้วย

2.3.2 แผ่นป้ายเกี่ยวกับงานก่อสร้าง ให้มีแผ่นป้ายแสดงรายละเอียด 2 ประเภท คือ

2.3.2.1 แผ่นป้ายในระหว่างดำเนินการก่อสร้าง ต้องมีสภาพคงทนตลอดระยะเวลาการก่อสร้างและอีกไม่น้อยกว่า 6 เดือน หลังจากงานแล้วเสร็จ โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดข้อความ ดังนี้

- (1) ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมหมายเลขโทรศัพท์
- (2) ประเภทและชนิดของสิ่งก่อสร้าง
- (3) ปริมาณงานก่อสร้าง
- (4) ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้รับจ้าง
- (5) ระยะเวลาเริ่มต้น และระยะเวลาสิ้นสุด รวมระยะเวลาก่อสร้างทั้งสิ้น
- (6) วงเงินงบประมาณที่ได้ตั้งไว้หรือที่ได้รับ
- (7) ราคากลางค่าก่อสร้าง
- (8) วงเงินค่าก่อสร้างตามที่ได้ลงนามในสัญญาจ้าง
- (9) ชื่อกรรมการตรวจการจ้าง และผู้ควบคุมงานพร้อมหมายเลขโทรศัพท์

กรณีงานก่อสร้างใดไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามกำหนดระยะเวลาในสัญญาจ้าง ให้จัดทำและติดตั้งแผ่นป้ายแสดงเหตุของความล่าช้า ระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จ

หรือระยะเวลาที่ได้มีการขยายเวลาตามสัญญาจ้าง (ถ้ามี) โดยติดตั้งไว้คู่กับป้ายแสดงรายละเอียดงานก่อสร้างตามข้อ 2.3.2.1 ก่อนหมดระยะเวลาในสัญญาจ้าง

กรณีป้ายตามข้อ 2.3.2.1 ชำรุด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับแจ้งให้ผู้รับจ้างดำเนินการแก้ไข ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

สำหรับงานก่อสร้างที่เป็นการสร้างทาง คลองหรือลำน้ำให้ติดตั้งแผ่นป้ายรายละเอียดการก่อสร้าง ตามข้อ 2.3.2.1 ไว้ ณ จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดงานก่อสร้าง

2.3.2.2 แผ่นป้ายภายหลังการก่อสร้างแล้วเสร็จ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดตั้งแผ่นป้ายซึ่งมีลักษณะคงทนถาวรแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับงานก่อสร้าง โดยอย่างน้อยมีรายละเอียดดังนี้

- (1) ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (2) ประเภทและชนิดของสิ่งก่อสร้าง
- (3) ปิงบประมาณที่ทำการก่อสร้าง
- (4) วงเงินค่าก่อสร้าง และแหล่งเงินที่ก่อสร้าง
- (5) ระยะเวลาที่ผู้รับจ้างรับประกันความชำรุดบกพร่องตามสัญญา

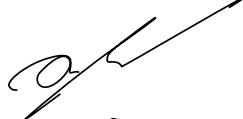
(กำหนดวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดการรับประกัน)

สำหรับจุดบริเวณการติดป้ายถาวร ให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ลักษณะโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ความสวยงาม และความปลอดภัยแก่ผู้ใช้ประโยชน์จากโครงการ

3. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ กำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการป้องกันการทุจริตและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามข้อ 1-2 ข้างต้น และหากพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความบกพร่องในการปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว ให้จังหวัดในฐานะผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้สอบสวนข้อเท็จจริงและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเคร่งครัดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นระเบียบปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุชา โมกขะเวส)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น

โทร. 0-2241-9049, 0-2243-2275

โทรสาร 0-2241-9049

ตัวอย่างแผ่นป้ายแสดงรายละเอียดงานก่อสร้าง

โครงการก่อสร้างของ(ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)..... โทร. ประเภทของสิ่งก่อสร้าง ปริมาณงานก่อสร้าง (ให้ระบุรายละเอียดให้มากที่สุดเท่าที่สามารถตรวจสอบได้) ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ ผู้รับจ้าง (ชื่อบุคคลและนิติบุคคล) ระยะเวลาเริ่มต้น และระยะเวลายสิ้นสุด รวมเป็นระยะเวลากี่วัน วงเงินงบประมาณที่ได้ตั้งไว้หรือที่ได้รับ ราคากลาง ค่าก่อสร้าง วงเงินค่าก่อสร้างตามที่ได้ลงนามในสัญญาจ้าง ชื่อกรรมการตรวจการจ้าง และผู้ควบคุมงาน พร้อมหมายเลขโทรศัพท์
--

หมายเหตุ วัสดุที่ใช้ทำแผ่นป้ายให้ใช้แผ่นเหล็ก หรือไม้อัด ขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร ยาวไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร

หลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง

1. ความเป็นมาของหลักเกณฑ์

1.1 การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง ในระยะแรกได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง โดยคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงระบบการก่อสร้างสถานที่ราชการและถาวรวัตถุของประเทศ (ปกส.) มีสำนักงานงบประมาณเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ซึ่งคณะกรรมการ ปกส. ได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างอาคาร ตามมติคณะรัฐมนตรี ที่ สร 0203/ว 100 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2522 โดยให้มีปัจจัยในการพิจารณา คือ ค่าอำนวยการและค่าดำเนินงาน ค่ากำไร และค่าภาษี

ต่อมา คณะกรรมการ ปกส. ได้เห็นชอบกับหลักเกณฑ์การประเมินราคางานก่อสร้างของทางกรมทางหลวง โดยมีปัจจัยในการพิจารณา คือ ค่าอำนวยการ ค่าความผันผวน ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ ค่ากำไร และค่าภาษี โดยจัดทำในรูปของตาราง Factor F

1.2 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร 0202/11726 ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2536 เห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมราคากลาง โดยมี ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และมอบให้คณะกรรมการควบคุมราคากลางพิจารณามาตรการป้องกันหรือลดโอกาสการสมยอมกันในการเสนอราคา รวม 8 ประการ ตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเสนอ ซึ่งมีเรื่องหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางเป็นมาตรการหนึ่ง ในการนี้ คณะกรรมการควบคุมราคากลาง ได้พิจารณาเห็นว่าการคำนวณราคากลางงานก่อสร้างของงานแต่ละประเภท มีรายละเอียดมาตรฐานการคำนวณแตกต่างกัน จึงเห็นสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางให้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยปรับปรุงหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างอาคาร ตามมติคณะรัฐมนตรี ว 100 และหลักเกณฑ์การประเมินราคางานก่อสร้างทางของกรมทางหลวง ให้เป็นรูปแบบเดียวกันในรูปของตาราง Factor F จำแนกตามลักษณะงาน และกำหนดแนวทางปฏิบัติในการคำนวณราคากลางเพิ่มเติม ดังนี้

(1) งานอาคาร

ให้ใช้หลักเกณฑ์ในการคำนวณค่า Factor F ซึ่งประกอบด้วย ค่าอำนวยการ ค่าความผันผวนดอกเบี้ย กำไร และภาษี ดังนี้

- ค่าอำนวยการ กำไร และภาษี ถือเกณฑ์ตามมติคณะรัฐมนตรีแจ้งโดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร 0203/ว 100 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2522 โดยมีข้อสังเกตว่า สำหรับค่างานสนับสนุนทั่วไป (Construction General Support) ซึ่งหมายถึงกรรมวิธีเฉพาะหรืออุปกรณ์พิเศษ เช่น Tower Crane และไม่ได้ใช้กับงานก่อสร้างทั่วไป ให้นำค่าใช้จ่ายดังกล่าว (ถ้ามี) ไปรวมคำนวณอยู่ในค่างานสุทธิ (Net Cost)

- ค่าความผันผวน เห็นสมควรกำหนดในอัตราร้อยละ 0.5 ของค่างานสุทธิ (อัตราเบี้ยประกันภัย ร้อยละ 0.25 บวกกับค่าความเสียหายเบื้องต้นที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบเองเฉลี่ยประมาณร้อยละ 0.25)

- ค่าดอกเบี้ย พิจารณาจากข้อมูลพื้นฐาน 7 ประการ

A = ค่าวัสดุแรงงาน เป็นการจ่ายเงินสดไม่รวมภาษีทุกชนิด

B = ระยะเวลาการก่อสร้าง (ตามสัญญา และการคำนวณ)

- C = งบประมาณการก่อสร้าง (ก่อนดอกเบี้ย – ภาษี)
 D = จำนวนเงินล่วงหน้า (หากมี)
 E = ระยะเวลาแตกต่างของการจ่ายเงินออกถึงการรับเงิน
 F = อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่อปี
 G = อัตราเงินประกันผลงาน (Retension)

สูตรการคำนวณแยกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการหาจำนวนเงินที่ลงทุน (ซึ่งเป็นเงินที่ Cashflow อยู่ได้ศูนย์) และดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินลงทุนไปนั้น ดังสูตรต่อไปนี้

$$\begin{aligned}\text{เงินลงทุน} &= (C/B \times E) - D + G \\ \text{ดอกเบี้ย} &= (\text{เงินลงทุน} \times F \times B/12)\end{aligned}$$

เงินลงทุนที่คำนวณถือว่าเป็นเงินลงทุนโดยเฉลี่ยจากระยะเวลาทำงานทั้งหมดคูณด้วยเวลาที่เกิดความแตกต่างของการจ่ายเงิน – รับเงิน และคิดครบตลอดระยะเวลาทำงานเป็นจำนวนดอกเบี้ยที่เกิดและจากสูตรดังกล่าว คณะกรรมการฯ ได้จัดทำเป็นตาราง Factor F โดยพิจารณาถึงตัวแปรที่มีผลต่ออัตราดอกเบี้ย 3 ตัวแปร ดังนี้

- ค่าเงินล่วงหน้า คำนวณตั้งแต่ 0.00%, 5%, 10% และ 15%
- อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์
- เงินประกันผลงาน คำนวณตั้งแต่ 0.00%, 5% และ 10%

สำหรับอัตราดอกเบี้ยที่จะนำมาใช้คำนวณราคากลางดังกล่าว ให้ถือตามอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำของเงินกู้ (MLR) ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ณ วันเริ่มต้นของปีงบประมาณ (วันที่ 1 ตุลาคม) ยกเว้นในระหว่างปีงบประมาณมีการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ 1 จึงให้เปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยตามอัตราที่ใช้ในขณะนั้นได้ โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการแจ้งอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว และเนื่องจากอัตราดอกเบี้ยในตาราง Factor F เป็นตัวเลขกลม ฉะนั้น ในการประกาศอัตราดอกเบี้ย ควรยึดตัวเลขกลมด้วย กรณีอัตราดอกเบี้ยเป็นเศษ ถ้าถึง 0.5 ให้ปัดขึ้น ถ้าไม่ถึง 0.5 ให้ปัดลง

(2) งานทาง

ให้ใช้หลักเกณฑ์ในการคำนวณหาค่า Factor F ซึ่งประกอบด้วยค่าอำนาจการค่าความผันผวน ดอกเบี้ย กำไร และภาษี ดังนี้

- ค่าอำนาจการ กำไร และภาษี ให้ใช้ตามอัตราที่กรมทางหลวงใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นอัตราที่ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณา ปกส. มาก่อนแล้ว
- ค่าความผันผวน และค่าดอกเบี้ย ให้ใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับวิธีการคิดในงานอาคาร

(3) งานชลประทาน

เนื่องจากงานชลประทานมีลักษณะใกล้เคียงกับงานทางจะมีความแตกต่างกันบ้างในเรื่องของการคำนวณเนื่องงานเท่านั้นโดยในหลักการแล้วสามารถใช้ค่า Factor F ตัวเดียวกันได้ ดังนั้น จึงเห็นสมควรให้ใช้หลักเกณฑ์การคำนวณค่า Factor F สำหรับงานชลประทานเช่นเดียวกันกับงานทาง

ในหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างปัจจุบัน ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการกำหนดราคากลาง มีหน้าที่ในการคำนวณราคากลาง โดยองค์ประกอบและการดำเนินงานของกรรมการ เป็นดังนี้

(1) ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ

ให้หัวหน้าส่วนราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 (อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจในการดำเนินการตามระเบียบฯ ว่าด้วยการพัสดุ) เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลาง

(2) องค์ประกอบคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการกำหนดราคากลาง มีองค์ประกอบเป็นลักษณะเดียวกันโดยไม่กำหนดวงเงินค่าก่อสร้าง ประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอย่างน้อย 2 คน โดยปกติให้แต่งตั้งจากข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไป และควรแต่งตั้งผู้ชำนาญการหรือผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการประมาณการร่วมเป็นกรรมการด้วย ในกรณีจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการจะแต่งตั้งบุคคลที่ไม่ใช่ข้าราชการร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้ (เทียบเคียงการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการซื้อหรือจ้าง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ข้อ 35)

ในกรณีที่แต่งตั้งบุคคลที่ไม่ใช่ข้าราชการร่วมเป็นกรรมการกำหนดราคากลางด้วยนั้น บุคคลดังกล่าวจะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจ้างครั้งนั้นโดยตรงด้วย

(3) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

(3.1) กำหนดราคากลางและรายละเอียดการคำนวณราคากลางของงานที่จะดำเนินการก่อสร้าง

(3.2) เก็บรักษารายละเอียดการคำนวณราคากลางไว้เป็นความลับ โดยถือเป็นเอกสารสำคัญ และให้เปิดเผยราคากลางต่อหน้าคณะกรรมการเปิดซองและผู้เสนอราคา

(3.3) จัดทำบันทึก คำชี้แจง ส่งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือสำนักงานภูมิภาค กรณีที่ผลการประกวดราคาปรากฏว่าราคากลางที่กำหนดไว้สูงหรือต่ำกว่าราคาที่ประกวดราคาได้เกิน 15% ขึ้นไป

หลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางและแนวทางปฏิบัติดังกล่าว ได้ถือปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบัน

2. การปรับปรุงหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง

2.1 คณะกรรมการควบคุมราคากลาง ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง (อปก.) โดยมีอธิบดีกรมโยธาธิการ เป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ประการหนึ่งคือพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง แล้วจัดทำเป็นคู่มือให้ส่วนราชการต่างๆ ถือปฏิบัติต่อมา อปก. ได้แต่งตั้งคณะทำงานรวม 3 คณะ ได้แก่ คณะทำงานพิจารณาจัดทำหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างอาคาร มีสถาปนิกใหญ่ กรมโยธาธิการ เป็นประธาน คณะทำงานพิจารณาจัดทำหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างทาง มีรองอธิบดีกรมทางหลวง (นายวิชา สรรพนุเคราะห์) เป็นประธาน และคณะทำงานพิจารณาจัดทำหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างชลประทาน มีรองอธิบดีกรมชลประทาน (นายธีระ วงศ์สมุทร) เป็นประธาน ให้มีหน้าที่ศึกษารวบรวมหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างแต่ละประเภทให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักวิชาการ พร้อมทั้งจัดทำตาราง Factor F แล้วนำเสนอ อปก.

พิจารณา ซึ่งคณะทำงานฯ ทั้ง 3 คณะได้พิจารณาจัดทำหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง โดยยึดแนวทางของหลักเกณฑ์เดิม มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และความถูกต้องตามหลักวิชาการ ที่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนเป็นหลัก โดยได้ปรับปรุงในส่วนที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง และส่วนที่ยังไม่มีความชัดเจน ซึ่งคณะกรรมการควบคุมราคากลาง ได้พิจารณาเห็นชอบกับหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างดังกล่าว

หลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างที่ได้ปรับปรุงใหม่นี้ มีรายละเอียดประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ทั่วไปของการคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง ซึ่งทุกงานจะถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน หลักเกณฑ์วิธีการเฉพาะตามประเภทของงาน ซึ่งจะมีความแตกต่างกัน และตาราง Factor F ส่วนที่ 2 เป็นวิธีปฏิบัติที่จะสนับสนุนให้หลักเกณฑ์การคำนวณราคากลาง บรรลุผลมากขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักเกณฑ์ทั่วไปของการคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง

1. หลักเกณฑ์ทั่วไป

การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง ผู้ประมาณราคากลางควรประมาณราคาให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในขณะที่ประมาณราคามากที่สุด การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างทุกงานตามหลักเกณฑ์นี้ จะใช้หลักเกณฑ์การคิดค่าใช้จ่าย รูปแบบและอัตราต่างๆ เป็นแนวทางเดียวกัน แต่จะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดบางรายการ ซึ่งเป็นไปตามลักษณะ กรรมวิธีและระยะเวลาในการก่อสร้าง และเพื่อความสะดวกในการคิด จึงได้กำหนดไว้ในรูป Factor F ค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้แก่ ต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อสร้าง และค่าภาษี ซึ่งแต่ละรายการจะมีข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการคำนวณราคากลาง ดังนี้

1.1 ต้นทุน ได้แก่ ค่าวัสดุ และค่าแรงงาน

- ค่าวัสดุ ส่วนกลางใช้ราคากลางการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์
ส่วนภูมิภาคใช้ราคาสำนักงานพาณิชย์จังหวัด
กรณีเป็นวัสดุที่กรมการค้าภายในหรือพาณิชย์จังหวัดมิได้กำหนดราคาไว้ให้ใช้

ราคาสืบเอง

- ค่าแรงงาน ในขั้นนี้ ใช้อัตราค่าแรงงานตามที่สำนักงานงบประมาณกำหนดและแจ้งให้หน่วยงานต่างๆ ทราบ ซึ่งในโอกาสต่อไปคณะกรรมการฯ จะเป็นผู้กำหนด

1.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการก่อสร้าง ได้แก่ ค่าอำนวยการ ค่าดอกเบี้ย และค่ากำไร

- ค่าอำนวยการ การคิดค่าอำนวยการ กำหนดให้ทุกงานใช้แนวทางเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น 4 หมวด คือ หมวดค่าใช้จ่ายขั้นตอนการเสนอราคาและสัญญา หมวดค่าใช้จ่ายสำนักงานที่פקคนงานและโรงงานหมวดค่าใช้จ่ายในการบริหารโครงการและบุคลากรในการก่อสร้าง และหมวดค่าใช้จ่ายในการประกันภัย ซึ่งหมวดค่าใช้จ่ายสำนักงาน ที่פקคนงานและโรงงานกับหมวดค่าใช้จ่ายในการบริหารโครงการและบุคลากรในการก่อสร้าง จะมีรายละเอียดแตกต่างกันในงานก่อสร้างอาคารและงานก่อสร้าง สะพาน และท่อเหลี่ยม ส่วนหมวดค่าใช้จ่ายขั้นตอนการเสนอราคาและสัญญา กับหมวดค่าใช้จ่ายในการประกันภัยจะมีรายละเอียด วิธีการคิดและอัตราเดียวกันทุกประการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) หมวดค่าใช้จ่ายขั้นตอนการเสนอราคาและสัญญา คิดจาก

(1.1) ค่าธรรมเนียมค้ำประกันสัญญาจ้าง ประกอบด้วย

- ระยะเวลาการค้ำประกัน คิดตามระยะเวลาการก่อสร้าง
- วงเงินค้ำประกัน คิดอัตราร้อยละ 5 ของมูลค่างาน
- ค่าธรรมเนียม คิดอัตราร้อยละ 2.5 ต่อปี

(1.2) ค่าธรรมเนียมในการรับผิดชอบผลงานก่อสร้าง ประกอบด้วย

- ระยะเวลาการค้ำประกันการชำรุดบกพร่อง คิด 2 ปี
- วงเงินค้ำประกัน คิดอัตราร้อยละ 5 ของมูลค่างาน
- ค่าธรรมเนียม คิดอัตราร้อยละ 2.5 ต่อปี

(1.3) ค่าอากรติดสัญญา คิดอัตราร้อยละ 0.1 ของมูลค่างาน

(1.4) ค่าสมทบกองทุนเงินทดแทนและค่ากองทุนประกันสังคมให้คิดเฉพาะ

ค่าแรงงาน (อัตราร้อยละ 30 ของมูลค่างาน) มีอัตรา ร้อยละ 0.2580 ประกอบด้วย

- ค่าสมทบกองทุนเงินทดแทน ร้อยละ 0.51
= $0.51 \times 30/100 = 0.1530$
- ค่ากองทุนประกันสังคม ร้อยละ 0.35
= $0.35 \times 30/100 = 0.1050$

สำหรับค่าใช้จ่ายในหมวด (2) ค่าใช้จ่ายสำนักงาน ที่พักคนงานและโรงงาน และหมวด (3) หมวดค่าใช้จ่ายในการบริหารโครงการและบุคลากรในการก่อสร้าง จะมีความแตกต่างกันในงานแต่ละประเภท รายละเอียดจะกำหนดไว้ในส่วนของงานแต่ละประเภท

(4) หมวดค่าใช้จ่ายในการประกันภัย คิดตายตัวในอัตราร้อยละ 0.3000 ประกอบด้วย

(4.1) ค่าเบี้ยประกันภัย คิดอัตราร้อยละ 0.2500

(4.2) ค่าความเสียหายอื่นที่ผู้เอาประกันต้องรับผิดชอบเอง คิดอัตราร้อยละ 0.0500

- ค่าดอกเบี้ยคิดจากปัจจัยและสมมติฐาน ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดอกเบี้ย	สมมติฐาน	บทวิเคราะห์
1. การกำหนดการจ่ายเงินล่วงหน้า 0 5 10 หรือ 15 %	ใช้ตามปฏิบัติจริง และได้รับเงินล่วงหน้า เมื่อวันสิ้นเดือนที่ 1 (ใช้เวลาเบิกเงิน 1 เดือนหลังจากเซ็นสัญญา) หักคืนรายการ ทุกงวดงวดละ 15%	อาจจะช้าหรือเร็วกว่า 1 เดือน ในความเป็นจริงหากผู้รับเหมารับเงินเร็วกว่า 1 เดือน จะได้ประโยชน์มากขึ้น
2. การกำหนดเงินประกันผลงาน 0 5 10%	ใช้ตามปฏิบัติจริง และผู้รับเหมาไม่ขอเงิน คืนตลอดเวลาโครงการ	ผู้รับเหมาอาจขอเงินคืนได้ในเดือนที่ 6
3. (ก) อัตราการจ่ายเงินจาก Curve ของ ข้อมูลในอดีต หรือ (ข) อัตราการจ่ายเงินแบบค่าเฉลี่ยของ มูลค่าโครงการ	(ก) ต้นทุน+กำไร (3.5-5.5) โดยกำไร = 0 (ข) จ่ายเงินเท่ากันทุกเดือน	ความเป็นจริงผู้รับเหมาจะรับเงินแบบ (ก) แต่เพื่อความสะดวกและเข้าใจง่ายจึงใช้แบบ (ข) ความเป็นจริงผู้รับเหมาจะมีกำไรอยู่ด้วย จะทำให้สามารถนำกำไรมาใช้จ่ายได้ ซึ่งจะทำให้ภาระดอกเบี้ยลดลง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดอกเบี้ย	สมมติฐาน	บทวิเคราะห์
4. ระยะเวลาตั้งแต่การส่งมอบงานจนถึงจ่ายเงินใช้ระยะเวลา 15 วัน – 2 เดือนจากการส่งมอบงาน	กำหนดให้ 2 เดือนหลังจากส่งมอบงานโดยมีการเบิกจ่ายเงินทุกเดือน	ผู้รับเหมาได้รับประโยชน์จากกำหนด 2 เดือน ถ้าผู้รับเหมาได้รับเงินเร็วจะได้ประโยชน์มากขึ้น
5. เครดิตร้านค้าหรือผู้รับเหมาช่วง 0-60 วัน	กำหนดให้ 0 วัน	ความจริงผู้รับเหมาอาจได้ประโยชน์จากร้านค้าซึ่งจะได้ประโยชน์มากขึ้น
6. อัตราดอกเบี้ย	กำหนดตามอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ปัจจุบัน	คิดตามอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ปัจจุบันทั้งในกรณีที่ผู้รับเหมากู้เงินจากแหล่งอื่นและกรณีที่ผู้รับเหมาขอเงินล่วงหน้า (ซึ่งมีผลทำให้ค่าดอกเบี้ยต้องใช้คืนแก่รัฐ ในกรณีที่เงินล่วงหน้าสูงและระยะเวลาโครงการยาวนาน)
7. ระยะเวลาโครงการ	ตามระยะเวลาการคิดค่าอำนวยการ	ควรคิดตามระยะเวลาการก่อสร้างจริง แต่ในที่นี้เพื่อให้สอดคล้องกับการคิดค่าอำนวยการจึงใช้ระยะเวลาก่อสร้างตามการคิดค่าอำนวยการ
8. ดอกเบี้ยเงินกู้ลงทุน	กำหนดให้คิดเดือนต่อเดือนไม่คิดดอกเบี้ยทบต้น	ผู้รับเหมานำเงินงวดที่รวมค่าดอกเบี้ยมาจ่ายดอกเบี้ยได้บ้าง
9. ค่างาน	คิดจากต้นทุนตรงกับค่าอำนวยการเท่านั้น	
10. การรับจ่ายเงินของผู้รับเหมา	เกิด ณ สิ้นเดือนของแต่ละเดือน	ค่าใช้จ่ายจริงอาจเกิดทุกวันหรือมีเครดิตก็ได้

จากปัจจัยและสมมติฐานดังกล่าวสามารถกำหนดเป็นสูตรในการคิดค่าดอกเบี้ยได้เป็นดังนี้

$$I = I/12[r + (T+D-1) a - (r+a)*(T-1)/2 - (D-1)]$$

I ค่าดอกเบี้ยรวมของโครงการ

I อัตราดอกเบี้ยต่อเดือน

T ระยะเวลาก่อสร้างทั้งหมด (เดือน)

D ช่วงเลื่อนการรับเงิน (เดือน)

a เงินค่าจ้างล่วงหน้า

r เงินประกันผลงาน

T+D-1 เดือนที่รับค่าจ้างงวดสุดท้าย

- ค่ากำไร คิดจากค่ากำไรเชิงธุรกิจอัตราระหว่าง ร้อยละ 3.50 – 5.50

1.3 ค่าภาษี คิดตามอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ปัจจุบันอัตราร้อยละ 7

2. หลักเกณฑ์วิธีการเฉพาะสำหรับงานก่อสร้างแต่ละประเภท

เนื่องจากลักษณะงานก่อสร้างของงานแต่ละประเภท มีความแตกต่างกันในวิธีการก่อสร้าง ทำให้มีความแตกต่างกันในเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือเทคนิคและระยะเวลาในการก่อสร้าง จึงทำให้ไม่สามารถกำหนดหลักเกณฑ์บางประการให้เป็นมาตรฐานเดียวกันได้ ซึ่งในส่วนนี้ผู้ปฏิบัติจะต้องพิจารณาควบคู่กับหลักเกณฑ์ในข้อ 1 ด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 งานก่อสร้างอาคาร

ในการก่อสร้างอาคารทั่วไป มีขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่ง คือการถอดแบบซึ่งในหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างอาคาร ได้กำหนดหลักเกณฑ์การถอดแบบสำรวจปริมาณงานและวัสดุก่อสร้างไว้ ดังนี้

การถอดแบบสำรวจปริมาณงานวัสดุและแรงงานก่อสร้าง

การถอดแบบเพื่อสำรวจปริมาณงานวัสดุและแรงงานก่อสร้างของงานก่อสร้างอาคารทั่วไป ต้องดำเนินการตามลำดับของการก่อสร้างส่วนประกอบอาคาร และกำหนดหน่วยงานของปริมาณวัสดุและแรงงานต่อหน่วยของส่วนประกอบต่างๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันตามหลักวิชาช่าง เช่น คอนกรีต มีหน่วยเป็นลูกบาศก์เมตร (ลบ.ม.) แบบหล่อคอนกรีต มีหน่วยเป็นตารางเมตร (ตร.ม.) เป็นต้น

เพื่อให้การประมาณราคาของงานก่อสร้างอาคารทั่วไปเป็นไปตามขั้นตอนและลำดับของการทำงานที่ถูกต้อง สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ค่างาน แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มงาน โดยให้คิดเฉพาะทุนซึ่งยังไม่รวมค่าดำเนินการกำไร และภาษี

กลุ่มงานที่ 1

- 1.1 งานโครงสร้าง
- 1.2 งานสถาปัตยกรรม
- 1.3 งานระบบสุขาภิบาลและดับเพลิง(ในอาคาร)
- 1.4 งานระบบไฟฟ้าและสื่อสาร(ในอาคาร)

กลุ่มงานที่ 2

- 2.1 งานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ
- 2.2 งานระบบลิฟท์และบันไดเลื่อน
- 2.3 งานระบบพิเศษอื่นๆ

กลุ่มงานที่ 3 งานครุภัณฑ์สิ่งทำและงานตกแต่งภายในอาคาร

กลุ่มงานที่ 4 งานภูมิทัศน์

ส่วนที่ 2 ค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด (ถ้ามี) เป็นค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อสร้างทั่วไป เช่น ค่า TOWER CRANE ระบบป้องกันฝุ่น ระบบป้องกันดินพัง และการไม่อนุญาตให้คนงานพักในบริเวณที่ก่อสร้าง ฯลฯ เป็นต้น โดยได้จัดทำแบบฟอร์มการคิดค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไว้ด้วยตามเอกสารหน้า 9/1

ส่วนที่ 3 การสรุปค่าก่อสร้างทั้งหมด คือการนำค่าวัสดุและค่าแรงงานหรือค่างาน (ทุน) ของงานส่วนที่ 1 ไปคำนวณหาค่าใช้จ่ายทั้งหมดในรูปของ Factor F รวมกันเป็นค่าก่อสร้างทั้งหมด แต่ถ้ากรณีที่มีค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด ก็นำค่างานส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นราคาค่างานสุทธิไปบวกกับค่างานส่วนที่ 3 ซึ่งได้รวมกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อสร้างทั่วไป (Factor F) แล้วจึงสรุปเป็นราคาค่าก่อสร้างทั้งหมด

ทั้งนี้ ได้จัดทำแบบฟอร์มในการสำรวจปริมาณงานวัสดุและแรงงานก่อสร้าง (ตามเอกสารหน้า 9/2) และแบบฟอร์มสรุปค่าก่อสร้าง (ตามเอกสารหน้า 9/3 – 9/4) พร้อมกับคำอธิบาย เพื่อสะดวกในการประมาณราคาและใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยในแบบฟอร์มได้แบ่งเป็นช่องๆ ดังนี้

ช่องลำดับที่ คือช่องใส่ตัวเลขหัวข้อของงานประเภทต่างๆ เรียงตามลำดับ

ช่องรายการ คือช่องใส่ชื่อรายการของงานประเภทต่างๆ ที่ทำการก่อสร้าง

ช่องจำนวน คือช่องใส่ตัวเลขจำนวนเนืองานของงานประเภทต่างๆ

ช่องหน่วย คือช่องใส่หน่วยของงานประเภทต่างๆ เช่น ลบ.ม. ตร.ม. เป็นต้น

ช่องค่าวัสดุ คือช่องใส่ตัวเลขจำนวนค่าวัสดุต่อหน่วยของงานประเภทต่างๆ

ช่องค่าแรงงาน คือช่องใส่ตัวเลขจำนวนค่าแรงงานต่อหน่วยของงานประเภทต่างๆ

ช่องรวมค่าวัสดุและแรงงาน คือช่องรวมตัวเลขจำนวนค่าวัสดุและค่าแรงงานของงานประเภทต่างๆ

ช่องหมายเหตุ คือช่องเผื่อไว้สำหรับรายการที่มีเงื่อนไขหรือข้อความอื่นๆ ที่ต้องการเขียนตารางดังกล่าวแสดงให้เห็นการเรียงลำดับและงานประเภทต่างๆ ซึ่งส่วนมากในงานก่อสร้างอาคารทั่วไปจะมี แต่ถ้าการก่อสร้างอาคารไม่มีงานประเภทที่อยู่ในเอกสารดังกล่าวก็ไม่ต้องเขียนไว้ หรือถ้ามีงานประเภทอื่นที่นอกเหนือที่ระบุไว้ก็สามารถเขียนเพิ่มเติมได้

นอกจากนี้ ได้กำหนดแบบฟอร์มในการถอดแบบหาปริมาณวัสดุ เพื่อให้ผู้ทำหน้าที่ประมาณราคาค่าก่อสร้าง ได้ใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ปัจจุบันได้กำหนดไว้ 6 แบบ (ตามเอกสารหน้า 10/1 - 10/6) คือ

ตารางการประมาณราคาค่าก่อสร้างของงานอาคาร
ส่วนที่ 2 ค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด (ถ้ามี)

ลำดับที่	รายการ	รวมเป็นเงิน	หมายเหตุ
1	หมวดค่าใช้จ่ายพิเศษ ตามข้อกำหนดเงื่อนไขและความจำเป็นต้องมี		
1.1	การกำหนดคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน หรือคู่มือการก่อสร้างพิเศษเฉพาะ		
1.2	การกำหนดให้ใช้นั่งร้านและให้ความปลอดภัยต่อคนงานก่อสร้างตามกฎหมายแรงงาน		
1.3	การทำ BENCH MARK สำหรับตรวจเช็คระดับมาตรฐาน		
1.4	การทดสอบการหลุดตัวของอาคารขณะก่อสร้างเป็นระยะๆ		
1.5	การให้ทำอาคารบางส่วนให้เสร็จเพื่อเข้าไปใช้สอยก่อนเสร็จทั้งโครงการ		
1.6	การกำหนดให้ทำแผนงานก่อสร้างละเอียดด้วยระบบ C.P.M		
1.7	การจัดสร้างสำนักงานสนาม สำหรับผู้ว่าจ้างหรือผู้ควบคุมงาน		
1.8	การทำระบบป้องกันฝุ่นตามข้อบังคับ		
1.9	การทำระบบป้องกันดินพัง		
1.10	การใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์เครื่องจักรกลพิเศษในการก่อสร้าง เช่น TOWER CRANE เป็นต้น		
1.11	การใช้จ่ายกรณีไม่อนุญาตให้คนงานพักในบริเวณที่ก่อสร้าง		
1.12	การใช้จ่ายในกรณีวิธีป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลที่ 3		
1.13	อื่นๆ ถ้ามีให้ระบุ		
			
			
			
	รวมค่าใช้จ่ายพิเศษ (ตามข้อกำหนดเงื่อนไขและความจำเป็นต้องมี)		

การถอดแบบเพื่อสำรวจปริมาณงานวัสดุและแรงงานก่อสร้างทั่วไปของอาคาร ต้องดำเนินการตามลำดับของการก่อสร้างส่วนประกอบอาคารและกำหนดหน่วยของปริมาณงานวัสดุและแรงงานก่อสร้าง ดังแบบฟอร์มตารางบัญชีแสดงปริมาณงานวัสดุและแรงงานต่อไปนี้

[illegible]

485

ขั้นตอนในการประมาณราคาค่าก่อสร้างของงานอาคาร

การประมาณราคาค่าก่อสร้างของงานอาคารแบ่งเป็น 3 ส่วน โดยแยกรายการสรุปเป็น 4 กลุ่มงานและ 1 หมวดค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนดเงื่อนไขและความจำเป็นต้องมี ตามตารางดังนี้

ลำดับที่	รายการ	จากแผนที่	จำนวนเงินรวม	หมายเหตุ
	ส่วนที่ 1 ค่างาน (ทุน)			
1	กลุ่มงานที่ 1 (คิดเฉพาะค่าวัสดุและค่าแรงงานหรือทุนซึ่งยังไม่รวมค่าอำนวยการ, กำไรและค่าภาษี)			
	1.1 งานโครงสร้าง			
	1.2 งานสถาปัตยกรรม			
	1.3 งานระบบสุขาภิบาลและดับเพลิง			
	1.4 งานระบบไฟฟ้าและสื่อสาร			
	รวมค่างานกลุ่มงานที่ 1 เป็นเงิน			
2	กลุ่มงานที่ 2 (คิดเฉพาะค่าวัสดุและค่าแรงงานหรือทุนซึ่งยังไม่รวมค่าอำนวยการ, กำไรและค่าภาษี)			
	2.1 งานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ			
	2.2 งานระบบลิฟท์และบันไดเลื่อน			
	2.3 งานระบบพิเศษอื่นๆ			
	รวมค่างานกลุ่มงานที่ 2 เป็นเงิน			
3	กลุ่มงานที่ 3 (คิดเฉพาะค่าวัสดุและค่าแรงงานหรือทุนซึ่งยังไม่รวมค่าอำนวยการ, กำไรและค่าภาษี)			
	3.1 งานครุภัณฑ์สิ่งทำและงานตกแต่งภายในอาคาร			
	รวมค่างานกลุ่มงานที่ 3 เป็นเงิน			
4	กลุ่มงานที่ 4 (คิดเฉพาะค่าวัสดุและค่าแรงงานหรือทุนซึ่งยังไม่รวมค่าอำนวยการ, กำไรและค่าภาษี)			
	4.1 งานภูมิทัศน์			
	รวมค่างานกลุ่มงานที่ 4 เป็นเงิน			
	รวมค่างานส่วนที่ 1			

ขั้นตอนในการประมาณราคาค่าก่อสร้างของอาคาร

ลำดับที่	รายการ	จากแผ่นที่	จำนวนเงินรวม	หมายเหตุ
	<u>ส่วนที่ 2 ค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนด(ถ้ามี)</u>			
1	หมวดค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนดเงื่อนไขและความจำเป็นต้องมี			
	รวมค่างานส่วนที่ 2			
	<u>ส่วนที่ 3 สรุปค่าก่อสร้างทั้งหมด</u>			
ก.	ค่างานส่วนที่ 1 (คิดเฉพาะค่าวัสดุและค่าแรงงานหรือทุนซึ่งยังไม่รวมค่าอำนวยการ,กำไรและค่าภาษี)			
ข.	ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในรูปของ FACTOR F ตามตาราง = [(ค่า FACTOR F - 1) x ข้อ ก.]			
ค.	รวมค่าก่อสร้าง ข้อ ก. + ข้อ ข.			
ง.	ค่างานส่วนที่ 2 (ค่าใช้จ่ายพิเศษตามข้อกำหนดถ้ามี)			
	รวมเป็นค่าก่อสร้างทั้งหมดคือ ข้อ ค. + ข้อ ง.			

แบบ ปร.1 ใช้ประมาณการถอดแบบหาปริมาณงานและวัสดุก่อสร้างทั่วไป เช่น หาปริมาณงานถมดิน ฯลฯ หรือใช้เป็นแบบฟอร์มประมาณราคาค่าก่อสร้างงานต่างๆ เพื่อหาราคาต่อหน่วย เช่น งานทำประตูหน้าต่าง งานเดินท่อระบบต่างๆ เป็นต้น

แบบ ปร.2. ใช้ประมาณการถอดแบบงานคอนกรีต งานไม้แบบ งานไม้ค้ำยัน และงานเหล็กเสริมคอนกรีตโดยเฉพาะ

แบบ ปร.3. ใช้ประมาณการถอดแบบหาปริมาณงานไม้โดยเฉพาะ

แบบ ปร.4. ใช้สำหรับรวมปริมาณงานแต่ละประเภทงาน โดยจะแสดงจำนวนวัสดุและแรงงานก่อสร้างที่ประมาณการไว้ในแบบ ปร.1 ปร.2 และปร.3 แล้วนำยอดรวมมาลงในแบบ ปร.4 นี้ เป็นแบบสรุปผลการประมาณราคาค่าวัสดุและค่าแรงงานก่อสร้าง

แบบ ปร.5. ใช้ประมาณการสรุปราคาค่าก่อสร้างทั้งหมด

แบบ ปร.6. ใช้ประมาณการสรุปราคาค่าก่อสร้างกรณีมีการก่อสร้างหลายงาน หรือใช้เปรียบเทียบราคา

การคิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อสร้าง ในส่วนของค่าอำนวยการหมวดที่ 2 ค่าใช้จ่ายสำนักงานที่พักคนงาน และโรงงาน หมวดที่ 3 ค่าใช้จ่ายบริหารโครงการและบุคลากรในการก่อสร้าง ซึ่งมีรายละเอียดค่าใช้จ่ายแตกต่างกันไปตามลักษณะของการก่อสร้าง ในส่วนของงานก่อสร้างอาคาร ได้กำหนดให้คิดจากรายการต่างๆ ดังนี้

(2) หมวดค่าใช้จ่ายสำนักงาน ที่พักคนงานและโรงงาน คิดจาก

- ค่าใช้จ่ายในการพิมพ์แบบพิมพ์เพิ่มเติม การทำ SHOP DRAWING
- ค่าใช้จ่ายในการส่งตัวอย่างวัสดุทดสอบและหนังสือรับรอง
- ค่าใช้จ่ายในการเตรียมเอกสารต่างๆ ระหว่างทำการก่อสร้าง
- ค่ารักษาความสะอาดและขนขยะในระหว่างทำการก่อสร้าง
- ค่าก่อสร้างที่พักคนงาน สำนักงาน โรงงาน โรงเก็บวัสดุชั่วคราว
- ค่าสาธารณูปโภคน้ำ ไฟฟ้า การสื่อสารชั่วคราว
- ค่าอุปกรณ์ความปลอดภัย
- ค่าทำป้ายชื่องาน ป้ายสัญญาณเตือนภัยต่างๆ

(3) หมวดค่าใช้จ่ายบริหารโครงการและบุคลากรในการก่อสร้าง

- เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบุคลากรในงานก่อสร้างโครงการนั้นจนเสร็จงาน ได้แก่ ผู้จัดการวิศวกรโครงการ สถาปนิก โฟร์แมน และเสมียน เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายทั้งสองหมวดดังกล่าวข้างต้น จะแปรเปลี่ยนไปตามค่างานและระยะเวลาในการก่อสร้างอาคาร

รายการประมาณราคาคอนกรีตเสริมเหล็ก

แบบ ปร.2 แผ่นที่ /

แบบเลขที่

รายการเลขที่

กอง

กรม

ประมาณการโดย

เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ.

ลำดับ ที่	รายการ	ขนาด	คอนกรีต ลบ.ม.	ไม้แบบ ตร.ม.	ไม้ค้ำบ้าน ต้น	เหล็กเส้นกลมผ่าเรียบ/เมตร						เหล็กเส้นกลมผิวข้ออ้อย/เมตร					หมายเหตุ
						6 มม.	9 มม.	12 มม.	15 มม.	19 มม.	25 มม.	12 มม.	16 มม.	20 มม.	25 มม.	28 มม.	

สรุปผลการประมาณราคาค่าก่อสร้าง

แบบ ปร. 5

ส่วนราชการ	ฝ่ายประมาณราคา	กอง	กรม
ประเภท			
เจ้าของอาคาร			
สถานที่ก่อสร้าง			
หน่วยงานออกแบบแปลนและรายการ		กอง	กรม
แบบเลขที่			
ประมาณราคาตามแบบ ปร.4		จำนวน	แผ่น
ประมาณราคาเมื่อวันที่	เดือน	พ.ศ.	

ลำดับที่	รายการ	ค่าวัสดุและค่าแรงงาน รวมเป็นเงิน(บาท)	FACTOR F	ค่าก่อสร้างทั้งหมด รวมเป็นเงิน(บาท)	หมายเหตุ
1	ประเภทงานอาคาร				
2	ประเภทงานทาง				
3	ประเภทงานชลประทาน				
4	ประเภทงานสะพานและท่อเชื่อม				
	เงื่อนไข				
	เงินล่วงหน้าจ่าย.....%				
	เงินประกันผลงานหัก.....%				
	ดอกเบี้ยเงินกู้.....%				
	ดอกเบี้ยเงินฝาก.....%				
สรุป	รวมค่าก่อสร้างเป็นเงินทั้งสิ้น				
	คิดเป็นเงินประมาณ				
	ตัวอักษร				
	ขนาดหรือเนื้อที่อาคาร	ตร.ม.			
	เฉลี่ยราคาประมาณ	บาท/ตร.ม.			

ประมาณการโดย

(.....)

ตรวจ หัวหน้าฝ่ายประมาณราคา

(.....)

เห็นชอบ ผู้อำนวยการกอง

(.....)

แบบ ปร.6 แผ่นที่

รายละเอียดการก่อสร้าง		
สถานที่ก่อสร้าง		
แบบเลขที่	รายการเลขที่	
กอง	กรม	
ประมาณการเมื่อวันที่	เดือน	พ.ศ.

ลำดับที่	รายการ	ค่าก่อสร้าง (บาท)	หมายเหตุ

เห็นชอบ ผู้อำนวยการกอง
(.....)

ตรวจ หัวหน้าฝ่ายประมาณราคา
(.....)

ประมาณการโดย.....
(.....)

2.2 งานก่อสร้างทาง สะพานและท่อเหลี่ยม

เนื่องจากงานก่อสร้างทาง สะพานและท่อเหลี่ยม เป็นการก่อสร้างบนพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นทางยาว ซึ่งจะแตกต่างกับงานก่อสร้างอาคาร ทำให้วิธีการในการก่อสร้าง ข้อมูลเงื่อนไขที่จำเป็นต่อการก่อสร้าง ตลอดจนวิธีการประมาณราคาของงานก่อสร้างทาง สะพานและท่อเหลี่ยม แตกต่างกับงานก่อสร้างอาคารหลายประการ ดังนี้

(1) มีการกำหนดแหล่งวัสดุบางชนิด ได้แก่ แหล่งวัสดุซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ แหล่งวัสดุยางแอสฟัลท์ เป็นต้น

(2) กำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับจ้างจะต้องก่อสร้างหรือเช่าสำนักงานให้กับเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงาน ซึ่งจะต้องไปตรวจงานในพื้นที่ก่อสร้างตลอดระยะเวลาก่อสร้าง โดยมีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ลำดับ	รายการ	แบบก่อสร้าง รายละเอียด	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	เป็นเงิน
1	สำนักงาน	9K/180-31/1-1	... หลัง	298,000	
2	โรงอาหาร-ครัว	9K/180-31/2-1	... หลัง	158,000	
3	บ้านพัก 1 ห้องนอน	9K/180-31/3-1	... หลัง	170,000	
4	บ้านพัก 2 ห้องนอน	9K/180-31/4-1	... หลัง	194,000	
5	บ้านพักเรือนแถว	9K/180-31/5-1	... หลัง	80,500	
6	ห้องทดลองแอสฟัลท์	9K/180-31/6	... เดือน	67,000	
7	ค่าเช่าสำนักงาน	พ.ท.<150 ตร.ม.	... หลัง	10,000	
8	ค่าเช่าห้องพัก....เดือน	พ.ท.<12 ตร.ม.	... เดือน	2,500 บ./ด.	
9	ค่าเช่าเครื่องมือทดลองวัสดุ	ตามประกาศ	... เดือน	3,000	
10	ค่าเช่าเครื่องมือทดลองแอสฟัลท์	ตามประกาศ	... เดือน	6,500	
11	ค่าเช่าเครื่องพิมพ์ดีดไทย-อังกฤษ	ตามประกาศ	... เดือน	500	
12	ค่าเช่าเครื่องคอมพิวเตอร์	ตามประกาศ	... เดือน	2,000	
13	ค่าเช่าเครื่องมือสำรวจ	ตามประกาศ	... เดือน	4,500	
14	ป้ายจราจรระหว่างก่อสร้าง	ตามแบบมาตรฐาน	... เดือน	10,000	
15	ค่าน้ำประปา-ไฟฟ้า-โทรศัพท์	ตามประกาศ	... ต้น	4,000	
16	ค่าจัดหารถยนต์ปิคอัพ ... วัน	ตามประกาศ	... คัน	500 บ./ว.	
	รวมค่าใช้จ่ายตามเงื่อนไข				

หมายเหตุ

1. กรณีเป็นการก่อสร้างสำนักงานจะไม่มีรายการลำดับที่ 7 - 8
2. กรณีเป็นการเช่าสำนักงาน ไม่มีรายการลำดับที่ 1 - 5
3. ราคาตามตารางนี้เป็นราคาที่คำนวณไว้เดิม สามารถปรับเปลี่ยนตามข้อเท็จจริงในแต่ละปี (เป็นราคาตามแบบของกรมทางหลวง)
4. กรณีเวลาก่อสร้างไม่เกิน 400 วัน ให้พิจารณาเช่าสำนักงานแทนการก่อสร้างสำนักงาน

สำหรับการคิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อสร้าง ในส่วนของค่าอำนวยการ หมวดที่ 2 ค่าใช้จ่ายสำนักงาน ที่พักคนงาน และโรงงาน หมวดที่ 3 ค่าใช้จ่ายบริหารโครงการและบุคลากรในการก่อสร้าง ซึ่งมีรายละเอียดค่าใช้จ่ายแตกต่างกันไปตามลักษณะของการก่อสร้าง ในส่วนองงานก่อสร้างทาง ได้กำหนดให้คิดจากรายการต่างๆ โดยแยกค่างานออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ค่างานลงทุนไม่เกิน 60 ล้านบาท ค่างานลงทุนไม่เกิน 150 ล้านบาท ค่างานลงทุนไม่เกิน 300 ล้านบาท และค่างานลงทุนเกิน 300 ล้านบาท ทุกระดับจะคิดค่าใช้จ่ายในอัตราเดียวกัน

หมวดที่ 2 ค่าใช้จ่ายสำนักงาน ที่พักคนงาน และโรงงาน ยกเว้นในรายการที่จัดเครื่องจักรและโรงซ่อม (รายการที่ 1.3) จะใช้พื้นที่มากขึ้นระดับค่างานละ 500 ตร.ม. ดังนี้

กรณีค่างานลงทุนไม่เกิน 60 ล้านบาท

ลำดับที่	ประเภท	หน่วย	จำนวน	อัตราค่าเช่า/เงินเดือน บาท/เดือน	ค่าเช่า/เงินเดือน บาท/เดือน
1	อาคาร				
1.1	สำนักงานสนาม เช่าตึกแถว 1 ห้อง	ห้อง	1	3,500.00	3,500.00
1.2	บ้านพักเจ้าหน้าที่	หลัง	2	3,000.00	6,000.00
1.3	ที่จอดรถเครื่องจักรและโรงซ่อม	ตร.ม.	1,000	2.00	2,000.00
1.4	ค่าเอกสารสิ่งพิมพ์และด้านธุรการ	โครงการ	1	3,000.00	3,000.00
2	ยานพาหนะ				
2.1	ค่ารถควบคุมงาน พนักงานขับรถ	คัน	2	21,500.00	43,000.00
2.2	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	คัน	2	2,340.00	4,680.00
2.3	ค่าซ่อมบำรุง	คัน	2	3,000.00	2,000.00
2.4	ค่าเบี้ยประกันภัยยานพาหนะ	คัน	2	840.00	1,680.00
รวม					65,860.00

การคิดค่าใช้จ่ายยานพาหนะมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเช่ารถยนต์บรรทุกเล็กเครื่องยนต์ดีเซล	550 บาท/วัน	ความยาวทางก่อสร้าง	6 กม.
อัตราความเร็วสิ้นเปลืองเฉลี่ย	8 กม./ลิตร	จำนวนเที่ยวของการใช้รถ	
		คุมงานไปกลับ	4 เที่ยว
ราคาน้ำมันดีเซล	13 บาท/ลิตร	จำนวน / เดือน	30 วัน

สำหรับการคิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อสร้าง ในส่วนของค่าอำนวยการ

สำหรับการคิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก่อสร้าง ในส่วนของค่าอำนาจการ หมวดที่ 2 ค่าใช้จ่ายสำนักงาน ที่พักคนงาน และโรงงาน หมวดที่ 3 ค่าใช้จ่ายบริหารโครงการและบุคลากรในการก่อสร้าง ในส่วนของงานก่อสร้างสะพานและท่อเหลี่ยม ได้กำหนดให้คิดจากรายการต่างๆ โดยแยกค่างานออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ค่างานลงทุนไม่เกิน 10 ล้านบาท ค่างานลงทุนไม่เกิน 50 ล้านบาท ค่างานลงทุนไม่เกิน 100 ล้านบาท และค่างานลงทุนเกิน 100 ล้านบาท ทุกระดับจะคิดค่าใช้จ่ายในอัตราเดียวกัน

หมวดที่ 2 ค่าใช้จ่ายสำนักงาน ที่พักคนงาน และโรงงาน ยกเว้นในรายการที่จัดเครื่องจักรและโรงซ่อม (รายการที่ 1.3) จะใช้พื้นที่มากขึ้นระดับค่างานละ 200 ตร.ม. ดังนี้

กรณีค่างานลงทุนไม่เกิน 10 ล้านบาท

ลำดับที่	ประเภท	หน่วย	จำนวน	อัตราค่าเช่า/เงินเดือน บาท/เดือน	ค่าเช่า/เงินเดือน บาท/เดือน
1	อาคาร				
1.1	สำนักงานสนาม เช่าตึกแถว 1 ห้อง	ห้อง	1	3,500.00	3,500.00
1.2	บ้านพักเจ้าหน้าที่	หลัง	1	3,000.00	3,000.00
1.3	ที่จัดเครื่องจักรและโรงซ่อม	ตร.ม.	400	2.00	800.00
1.4	ค่าเอกสารสิ่งพิมพ์และด้านธุรการ	โครงการ	1	2,000.00	2,000.00
2	ยานพาหนะ				
2.1	ค่ารถควบคุมงาน+พนักงานขับรถ	คัน	1	21,500.00	21,500.00
2.2	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	คัน	1	2,340.00	2,340.00
2.3	ค่าซ่อมบำรุง	คัน	1	1,000.00	1,000.00
2.4	ค่าเบี้ยประกันภัยยานพาหนะ	คัน	1	840.00	840.00
รวม					34,980.00

การคิดค่าใช้จ่ายยานพาหนะมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเช่ารถยนต์บรรทุกเล็กเครื่องยนต์ดีเซล	550 บาท/วัน	ความยาวทางก่อสร้าง	6 กม.
อัตราความเร็วสิ้นเปลืองเฉลี่ย	8 กม./ลิตร	จำนวนเที่ยวของการใช้รถ	
		คุมงานไปกลับ	4 เที่ยว
ราคาน้ำมันดีเซล	13 บาท/ลิตร	จำนวน/เดือน	30 วัน

สำหรับหมวดที่ 3 ค่าใช้จ่ายบริหารโครงการและบุคลากรในการก่อสร้าง คิดจากค่าใช้จ่ายในส่วนของค่าบุคลากรและค่าใช้จ่ายสำนักงานใหญ่ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามมูลค่างานและระยะเวลาในการก่อสร้าง

(3) ปรับปรุงวิธีการคิด Factor F ของพื้นที่ฝนชุก โดยกำหนดให้เพิ่มค่า Factor F ฝนชุก โดยมีอัตราแตกต่างกันไปตามปริมาณฝนตกเฉลี่ยต่อปี ตามข้อมูลของกรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อให้เป็นไปตามข้อเท็จจริงมากขึ้น ดังนี้

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี (มม.)	เพิ่มค่า Factor F (ร้อยละ)
มากกว่า 3,500	3.5
มากกว่า 3,000 – 3,500	3
มากกว่า 2,500 – 3,000	2.5
มากกว่า 2,000 – 2,500	2
มากกว่า 1,500 – 2,000	1.5

ทั้งนี้ ได้จัดกลุ่มจังหวัดไว้ด้วยว่า จังหวัดใดอยู่ในกลุ่มใดเพื่อให้สะดวกในการคำนวณราคากลาง ดังนี้

เพิ่ม 3.50 %	เพิ่ม 3.00 %	เพิ่ม 2.50 %	เพิ่ม 2.00 %	เพิ่ม 1.50 %
ตราด พังงา ระยอง		จันทบุรี	กระบี่ ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส พัทลุง ภูเก็ต สตูล นครพนม ยโสธร	เชียงราย มุกดาหาร ศรีสะเกษ สกลนคร หนองคาย อำนาจเจริญ อุบลราชธานี ปราจีนบุรี ชุมพร ปัตตานี ยะลา สงขลา สุราษฎร์ธานี

จากการกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่นี้ มีจังหวัดฝนตกชุกเพิ่มขึ้นจากเดิม 4 จังหวัด ได้แก่ ยโสธร มุกดาหาร ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ

(4) กำหนดให้มีรายละเอียดการประเมินราคาต้นทุนของงานรายการต่างๆ กล่าวคือ

(4.1) งานก่อสร้างที่สามารถประเมินค่าเฉลี่ยได้ จะประเมินราคาต้นทุนรายการต่างๆ จากค่าเฉลี่ย

(4.2) งานก่อสร้างที่ไม่สามารถประเมินค่าเฉลี่ยได้ จะให้แนวทางการประเมินราคา รายการต่างๆ เท่านั้น ผู้ประเมินราคาต้นทุนต้องพิจารณารายละเอียดจากแบบเฉพาะสายทาง

(4.3) งานก่อสร้างที่ไม่มีรูปแบบคงที่แน่นอน ให้ผู้ประเมินราคาถอดแบบก่อสร้างเฉพาะสายทาง

(4.4) งานก่อสร้างที่ใช้ในงานบำรุงทางเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยพบในงานก่อสร้างทาง เช่น งาน COLD MIXED ASPHALT, SLURRY SEAL, CAPE SEAL เป็นต้น ให้ประเมินตามสูตรงานบำรุงทางของกองบำรุง

2.3 งานก่อสร้างชลประทาน

(1) งานก่อสร้างชลประทาน ได้แก่ งานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมน้ำทั้งที่เป็นการควบคุมเพื่อการเกษตร หรือเพื่อด้านอื่นๆ เช่น การประมง การป้องกันน้ำเค็ม การป้องกันน้ำท่วม หรือเพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น โดยกิจกรรมการก่อสร้างชลประทานจะมีหลายลักษณะกิจกรรม ประกอบด้วย

(1.1) เขื่อนทดน้ำ ได้แก่ ฝ่ายกับเขื่อนระบายน้ำ

(1.2) อาคารประกอบของเขื่อนทดน้ำ ได้แก่ ประตูหรือท่อปากคลองส่งน้ำ ประตูระบายทราย บันไดปลา ประตูเรือแพสัญจร

(1.3) เขื่อนเก็บกักน้ำ

(1.4) อาคารประกอบของเขื่อนเก็บกักน้ำ ได้แก่ อาคารระบายน้ำล้นท่อปากคลองส่งน้ำ ท่อระบายน้ำลงลำน้ำท้ายเขื่อน

(1.5) คลองส่งน้ำ

(1.6) อาคารของคลองส่งน้ำ ได้แก่ ประตูหรือท่อปากคลองซอย และคลองแยกซอย ท่อเชื่อม สะพานน้ำ น้ำตก รางเท อาคารอัดน้ำ ท่อส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูก ท่อระบายน้ำลอดใต้คลองส่งน้ำ

(1.7) คลองระบายน้ำ

(1.8) คูส่งน้ำ

(1.9) คูระบายน้ำ

(2) สำหรับหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างชลประทาน จะมีหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลาง ดังนี้

หลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างชลประทาน

งานก่อสร้างชลประทาน จะทำการจ้างก่อสร้างแบบสัญญาราคาต่อหน่วย (Unit Price) ในการประกวดราคาจ้างก่อสร้าง ผู้ว่าจ้างโดยหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดทำเอกสารประกวดราคาจะเป็นผู้กำหนดรายการและปริมาณงานของกิจกรรมการก่อสร้างต่างๆ ที่จะจ้างไว้ให้ในใบแจ้งปริมาณงานและราคา (Bill Of Quantities, BOQ) ของเอกสารประกวดราคา โดยกำหนดและคิดคำนวณจากแบบตามหลักวิชาช่างและตามความเป็นจริง ผู้เสนอราคาเพียงแต่คิดราคาเสนอมาเท่านั้น สำหรับรายการงานก่อสร้างชลประทานส่วนใหญ่จะมีรายการโดยสรุปได้ ดังนี้

1. รายการและปริมาณงาน ใช้ตามที่กำหนดไว้ในใบแจ้งปริมาณงานและราคา (BOQ) ของเอกสารประกวดราคา

2. ค่าวัสดุทุกประเภทจะต้องเป็นราคาที่ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม

3. วัสดุประเภทหิน กรวด และทรายให้ใช้ราคาจากสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กรมการค้าภายใน ของจังหวัดที่มีแหล่งวัสดุอยู่ใกล้สถานที่ก่อสร้าง หากสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กรมการค้าภายใน ไม่ได้ กำหนดราคาวัสดุที่แหล่งไว้ ให้สืบราคาจากแหล่งโดยตรง การคิดค่าขนส่งให้คิดระยะทางจากแหล่งถึงสถานที่ ก่อสร้าง และถ้ามีแหล่งวัสดุหลายแหล่ง ให้พิจารณาราคาวัสดุเมื่อรวมค่าขนส่งแล้วให้ใช้ราคาที่ถูกที่สุด

4. วัสดุประเภทเหล็กเสริมคอนกรีต ปูนซีเมนต์ ไม้แบบ ให้ใช้ราคาในจังหวัด จากสำนักดัชนี เศรษฐกิจการค้า กรมการค้าภายใน การคิดค่าขนส่งให้คิดระยะทางจากจังหวัดถึงสถานที่ก่อสร้างและหักค่าขนส่ง 10 กม. แรกออก โดยให้พิจารณาราคาในจังหวัดใกล้เคียงรวมค่าขนส่งมาเปรียบเทียบและให้ใช้ราคาที่ถูกที่สุด

5. การคำนวณราคางานต้นทุนต่อหน่วยของงานแต่ละรายการ ใช้ตามหลักเกณฑ์ ที่จัดทำไว้ใน เอกสารนี้

6. เมื่อคำนวณราคาค่าต้นทุนของงานทุกรายการและยอดรวมทั้งโครงการได้แล้วให้นายยอดรวม ดังกล่าวไปพิจารณาหาค่า FACTOR F งานทาง สำหรับรายการที่อยู่ในประเภทที่ใช้ FACTOR F งานทาง และ นำไปพิจารณาหาค่า FACTOR F งานสะพานและท่อเหลี่ยม สำหรับรายการที่อยู่ในประเภทที่ใช้ FACTOR F งานสะพานและท่อเหลี่ยม

7. นำค่า FACTOR F ที่ได้ไปคูณกับราคางานต้นทุนต่อหน่วยของงานแต่ละรายการตามประเภท FACTOR F ก็จะสามารถคำนวณราคางานแต่ละรายการและยอดรวมของราคางานที่จะจ้างทั้งหมดได้ ซึ่งถือเป็นราคา กลางต่อไป

(3) เนื่องจากงานก่อสร้างชลประทานมีอัตราราคา วิธีการทำงาน การใช้วัสดุเป็นลักษณะ เดียวกันหรือใกล้เคียงกันกับงานก่อสร้างทาง และอยู่ภายใต้มาตรฐานสากลด้านวิศวกรรมเหมือนกัน จึงสมควร ใช้อัตราราคางานตามหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงาน และนำมาปรับใช้กับงานก่อสร้างชลประทาน โดย งานที่ลักษณะงานที่พิจารณาใช้อัตราราคางานแนวเดียวกับงานก่อสร้างทาง สะพาน และท่อเหลี่ยม ได้แก่ งาน ต่างๆ ดังต่อไปนี้

(3.1) งานถางป่า

- ค่าถางป่า
- ค่าถากถางและล้มต้นไม้

(3.2) งานขุดเปิดหน้าดิน

(3.3) งานดินขุดด้วยเครื่องจักร

(3.4) งานตักดิน

(3.5) งานขุดดินยาก

- ค่าขุด
- ค่าดินและตัก

(3.6) งานบดอัดแน่นด้วยเครื่องจักร 95%

(3.7) งานลูกรังบดอัดแน่นวัสดุคัดเลือก

- ค่าขุด
- ค่าบดทับ

(3.8) งานพื้นทางหินคลุก

- ค่าผสม (BLEND)
- ค่าบดทับ

(3.9) อัตราราคาค่าขนส่งที่อัตราค่าน้ำมันระดับต่างๆ (ตารางค่าขนส่งวัสดุก่อสร้าง

รถบรรทุก 10 ล้อ)

(4) ได้กำหนดอัตราส่วนขยายตัวจากสภาพธรรมชาติ และส่วนยุบตัวเมื่อบดทับของชนิดวัสดุเช่นเดียวกับงานก่อสร้างทาง สะพานและท่อเหลี่ยม และชนิดวัสดุที่มีเฉพาะงานก่อสร้างชลประทานไว้ ดังนี้

ที่	ชนิดวัสดุ	ส่วนขยายตัวจากสภาพธรรมชาติ	ส่วนยุบตัวเมื่อบดทับ
1	ทราย	1.25	1.40
2	ดินถม 85%	1.25	1.40
3	ดินถม 95%	1.25	1.60
4	ดินถม 98%	1.25	1.70
5	หินผุ	1.60	-
6	หินแข็งหรือคอนกรีตที่ทุบรื้อออก	1.70	-
7	ลูกรัง	1.25	1.60
8	หินคลุก	-	1.50

(5) สำหรับตาราง Factor F เนื่องจากงานก่อสร้างชลประทานส่วนใหญ่จะมีหลักเกณฑ์ใกล้เคียงกับงานก่อสร้างทาง สะพานและท่อเหลี่ยม จึงสมควรใช้ Factor F เช่นเดียวกับงานทาง สะพานและท่อเหลี่ยม โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

(5.1) Factor F งานสะพานและท่อเหลี่ยม

(5.1.1) งานก่อสร้างอาคารชลประทานขนาดใหญ่ที่แยกรายการเป็นงานย่อยในใบแจ้งปริมาณงานและราคา (BOQ) เฉพาะงานคอนกรีตทุกประเภท งานเหล็กเสริมคอนกรีต และงานวัสดุรอยต่อคอนกรีตทุกชนิด

(5.1.2) งานก่อสร้างอาคารชลประทานที่กำหนดหน่วยในใบแจ้งปริมาณงานและราคา (BOQ) เป็น 1 แห่ง

(5.2) Factor F งานทาง

(5.2.1) งานก่อสร้างชลประทานอื่นๆ นอกเหนือจากข้อ (5.1)

(5.2.2) งานคอนกรีตตาด

3. ตาราง Factor F

คณะกรรมการควบคุมราคากลางได้ปรับปรุงตาราง Factor F ใหม่โดยให้ทุกงานใช้รูปแบบและหลักเกณฑ์เดียวกัน เว้นแต่ในส่วนที่เป็นวิธีการเฉพาะแต่ละงาน สรุปได้ดังนี้

งานอาคาร

Factor F ปัจจุบัน	Factor F ที่ปรับปรุงใหม่
รูปแบบตาราง ตารางแบ่งออกเป็น 9 ช่อง ช่องที่ 1 ค่างาน กำหนดค่างานตั้งแต่ ไม่เกิน 50,000 ถึง เกินกว่า 500,000,000 ล้านบาท ช่องที่ 2 เวลาทำงาน (เดือน) กำหนดเวลาตั้งแต่ 3 – 36 เดือน ช่องที่ 3 ค่าอำนวยการ(%) คิดตามหลักเกณฑ์งานก่อสร้างทาง ช่องที่ 4 ค่าความผันผวน(%) กำหนดอัตราร้อยละ 0.50 ช่องที่ 5 ดอกเบี้ย(%) คิดตามหลักเกณฑ์งานก่อสร้างทาง ช่องที่ 6 ค่ากำไร(%) กำหนดให้คิดจากกำไรปกติและกำไรเชิงธุรกิจ ช่องที่ 7 รวมในรูป Factor ช่องที่ 8 ภาษี ใช้อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ช่องที่ 9 Factor F	รูปแบบตาราง ได้ตัดช่องระยะเวลา กับช่องค่าความผันผวนออก และปรับปรุงใหม่เป็นดังนี้ ตารางแบ่งออกเป็น 8 ช่อง ช่องที่ 1 ค่างาน (ทุน)(ล้านบาท)กำหนดค่างานตั้งแต่ 0.50 – เกินกว่า 500 ช่องที่ 2 ค่าอำนวยการ กำหนดให้ใช้ตามหลักเกณฑ์ใหม่ เช่นเดียวกับงานก่อสร้างทาง สะพานและท่อเหลี่ยม ช่องที่ 3 ค่าดอกเบี้ย กำหนดให้ใช้ตามหลักเกณฑ์ใหม่ เช่นเดียวกับงานก่อสร้างทาง สะพานและท่อเหลี่ยม ช่องที่ 4 ค่ากำไร กำหนดให้คิดเฉพาะกำไรเชิงธุรกิจ อัตราเดียวกับงานก่อสร้างทาง สะพานและท่อเหลี่ยม ช่องที่ 5 รวมค่าใช้จ่าย (ผลรวมของช่องที่ 2-4) ช่องที่ 6 ปรับปรุงเป็น รวมในรูป Factor ช่องที่ 7 ภาษี ใช้อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ช่องที่ 8 Factor F

งานทาง สะพานและท่อเหลี่ยม

Factor F ปัจจุบัน	Factor F ที่ปรับปรุงใหม่
รูปแบบตาราง ตารางแบ่งออกเป็น 10 ช่อง ช่องที่ 1 ค่างาน (ทุน)(ล้านบาท) กำหนดค่างานตั้งแต่ ไม่เกิน 5 – เกินกว่า 500 ช่องที่ 2 เวลาทำงาน (เดือน) กำหนดเวลาตั้งแต่ 9 – 24 เดือน ช่องที่ 3 ค่าอำนวยการ (%) คิดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ช่องที่ 4 ค่าความผันผวน (%) กำหนดอัตราร้อยละ 0.50	รูปแบบตาราง ได้ตัดช่องระยะเวลา ช่องค่าความผันผวน และช่อง Factor F ผนชุกออก และปรับปรุงใหม่เป็น ดังนี้ ตารางแบ่งออกเป็น 8 ช่อง ช่องที่ 1 คงเดิม ช่องที่ 2 ค่าอำนวยการ กำหนดให้ใช้ตามหลักเกณฑ์ใหม่ เช่นเดียวกับงานก่อสร้างอาคาร ช่องที่ 3 ค่าดอกเบี้ย กำหนดให้ใช้ตามหลักเกณฑ์ใหม่ เช่นเดียวกับงานก่อสร้างอาคาร ช่องที่ 4 ค่ากำไร กำหนดให้คิดเฉพาะกำไรเชิงธุรกิจ อัตราเดียวกับงานก่อสร้างอาคาร

Factor F ปัจจุบัน	Factor F ที่ปรับปรุงใหม่
ช่องที่ 5 ดอกเบี้ย (%) คัดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เช่นเดียวกับงานก่อสร้างอาคาร ช่องที่ 6 กำไร (%) กำหนดให้คิดจากกำไรปกติและกำไรเชิงธุรกิจ ช่องที่ 7 รวมในรูป Factor ช่องที่ 8 ภาษี ใช้อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ช่องที่ 9 Factor F ปกติ ช่องที่ 10 Factor F ผนชุก จัดทำเป็น 2 ตารางแยกเป็นตารางสำหรับเงินงบประมาณและตารางสำหรับเงินกู้	ช่องที่ 5 รวมค่าใช้จ่าย (ผลรวมของช่องที่ 2 – 4) ช่องที่ 6 ปรับปรุงเป็น รวมในรูป Factor ช่องที่ 7 ภาษี ใช้อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ช่องที่ 8 Factor F จัดทำเป็นตารางเดียว โดยจัดทำคำอธิบายสำหรับกรณีที่ต้องการดัดแปลงเงินกู้

ทั้งนี้ เพื่อให้มีความเข้าใจมากขึ้น ได้จัดทำคำอธิบายวิธีใช้ตาราง Factor F ของแต่ละงาน และวิธีการหาค่า Factor F กรณีค่างานที่จะจัดจ้างอยู่ระหว่างค่างานที่กำหนดในตารางด้วย

ส่วนที่ 2 วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง

เนื่องจากการคำนวณราคากลางงานก่อสร้าง จะมีส่วนสัมพันธ์กับขั้นตอนอื่นๆ หลายขั้นตอน ดังนั้น เพื่อให้การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างมีความเหมาะสมถูกต้อง ใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. หลักเกณฑ์นี้ใช้บังคับกับหน่วยงานภาครัฐ
2. หลักเกณฑ์นี้ให้ใช้กับการจ้างก่อสร้างที่มีมูลค่างานเกินกว่า 100,000 บาท ขึ้นไป
3. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ใช้ในหลักเกณฑ์นี้ ให้ถืออัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมและส่วนลดประเภท MLR ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นเกณฑ์ โดยใช้ตัวเลขกลม กรณีอัตราดอกเบี้ยเป็นเศษ ถ้าเศษถึง 0.50 ให้ปัดขึ้น ถ้าไม่ถึง 0.50 ให้ปัดลง
4. อัตราภาษีในหลักเกณฑ์นี้ ให้เป็นไปตามอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ วันออกประกาศ
5. การแบ่งงวดงาน การจ่ายเงิน และกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานจะต้องกำหนดให้ถูกต้องชัดเจน ตามหลักวิชาการ ปริมาณงานในแต่ละงวดจะต้องสอดคล้องกับจำนวนเงินในแต่ละงวด โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมของทั้งผู้รับจ้างและผู้ว่าจ้าง
6. การออกแบบ ผู้ออกแบบจะต้องออกแบบให้ถูกต้องเหมาะสมกับการใช้งานให้เป็นไปตามหลักวิชาการ โดยจะต้องมีการถอดแบบ และจัดทำใบแจ้งปริมาณงานและราคา (Bill of Quantities : BOQ) และประมาณราคาในเบื้องต้นไว้ด้วย รวมทั้งจะต้องรับรองแบบและรายการปริมาณงานที่ได้ถอดแบบนั้นไว้ด้วยทุกครั้ง
7. ให้มีคณะกรรมการกำหนดราคากลางเป็นผู้รับผิดชอบในการคำนวณราคากลางภายใต้หลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ในงานจ้างก่อสร้างแต่ละครั้ง ให้หัวหน้าส่วนราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลางโดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

7.1 องค์ประกอบ

ประกอบด้วย ประธาน ซึ่งเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป 1 คน และมีกรรมการอย่างน้อย 2 คน กรรมการควรแต่งตั้งจากข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไป และควรมีผู้มีความรู้เกี่ยวกับการประมาณการร่วมเป็นกรรมการด้วย

กรณีจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการ จะแต่งตั้งบุคคลภายนอกซึ่งไม่มีส่วนได้เสียกับการก่อสร้างนั้น ร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

สำหรับองค์ประชุมของกรรมการกำหนดราคากลางให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบฯ พัสดู ข้อ 36

7.2 อำนาจหน้าที่

ให้คณะกรรมการกำหนดราคากลางมีอำนาจหน้าที่คำนวณราคากลางงานก่อสร้างครั้งนั้นให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์นี้ แล้วนำเสนอหัวหน้าส่วนราชการก่อนวันประกาศสอบราคาหรือประกวดราคา

ในกรณีที่ราคากลางที่คณะกรรมการคำนวณไว้ แตกต่างกับราคาของผู้เสนอราคารายที่ส่วนราชการเห็นสมควรจ้างตั้งแต่ร้อยละ 15 ขึ้นไป ให้คณะกรรมการกำหนดราคากลางจัดทำคำชี้แจงส่งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยเร็ว

การชี้แจงของคณะกรรมการกำหนดราคากลางดังกล่าว ไม่ผูกพันต่อผู้มีอำนาจในการที่จะพิจารณารับหรือไม่รับราคาของผู้เสนอราคารายนั้น

สำหรับหน่วยงานของรัฐที่ไม่อยู่ในบังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ถือตามระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการพัสดุของหน่วยงานนั้นๆ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการ

8. ให้หน่วยงานที่จะมีการก่อสร้างประกาศราคากลางที่คณะกรรมการกำหนดราคากลางได้คำนวณไว้ในประกาศสอบราคาหรือประกวดราคาจ้างก่อสร้างทุกครั้งด้วย

สำหรับรายละเอียดของการคำนวณราคากลาง (BOQ) ให้หน่วยงานที่จะมีการก่อสร้างต้องจัดเตรียมไว้ หากมีผู้สนใจขอตรวจดูหรือขอถ่ายสำเนาเอกสารดังกล่าว จะต้องดำเนินการตามคำขอนั้นทันที และให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ด้วย

9. กรณีมีผู้เสนอราคาไม่เกินราคากลาง และเป็นราคาซึ่งได้มีการประเมิน (Evaluate) แล้ว ห้ามต่อรองราคาอีก เว้นแต่การต่อรองราคาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 43 และ ข้อ 50 (2) หรือระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการพัสดุของหน่วยงานนั้น

10. ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการ เพื่อให้หลักเกณฑ์นี้มีความสมบูรณ์และบรรลุผลในทางปฏิบัติมากขึ้น ดังนี้

10.1 ประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ใช้ในการคำนวณราคากลาง ภายใต้หลักเกณฑ์ ดังนี้

(1) ประกาศทุกต้นปีงบประมาณ (เดือนตุลาคมของทุกปี)

(2) ประกาศระหว่างปีงบประมาณ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีการเปลี่ยนแปลงถึงร้อยละ 1 โดยถือตามอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประกาศเป็นเกณฑ์

ในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ใช้ในการคำนวณราคากลาง งานก่อสร้างดังกล่าว หากส่วนราชการและหน่วยงานยังไม่ได้รับแจ้งการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ให้ถือว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เดิมไปพลางก่อน เมื่อได้รับแจ้งการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้แล้ว และสามารถดำเนินการคำนวณราคากลางใหม่ได้ทันที ให้คำนวณราคากลางใหม่และให้ถือราคากลางที่คำนวณใหม่นั้น เป็นราคากลางในการจัดจ้างครั้งนั้นด้วย

หากไม่สามารถคำนวณราคากลางใหม่ได้ทันวันเปิดซองสอบราคาหรือวันพิจารณาผลการประกวดราคา ให้มีการคำนวณราคากลางใหม่ เพื่อประกอบการพิจารณาในการรับราคาของผู้เสนอราคาในการจ้างครั้งนั้นด้วย

10.2 ประกาศการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม

10.3 จัดทำคู่มือและการจัดการฝึกอบรมการคำนวณราคากลางงานก่อสร้างให้กับส่วนราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถคำนวณราคากลางตามหลักเกณฑ์นี้ได้ถูกต้อง

